O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI MILLIY KUTUBXONASI INV.№

SHU AZIZ VATAN — BARCHAMIZNIKI

O'ZBEKISTON OVOZI

O'ZBEKISTON XALQ DEMOKRATIK PARTIYASI

IJTIMOIY-SIYOSIY GAZETA

■ 2003-YIL ■ 19-IYUL ■ SHANBA ■ 84 (27.104) ■ uzbovozi@sarkor.uz ■ *1918-yil 21-iyundan chiqa boshlagan.*

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИ МАЖЛИСИ

18 июль куни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йилнинг биринчи ярим йиллигида иқтисодиёт ва ижтимоий соҳани ривожлантириш якунлари ҳамда ушбу соҳаларда ислоҳотларнинг муҳим устувор йўналишлари бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш масалаларига бағишланган мажлиси бўлди.

Мажлисда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов маъруза қилди.

2003 ЙИЛНИНГ БИРИНЧИ ЯРМИДА МАМЛАКАТИМИЗ ИҚТИСОДИЁТИ ҲАМДА ИЖТИМОИЙ СОҲАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЯКУНЛАРИ ВА БУ СОҲАЛАРДА ЭНГ МУҲИМ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАР БЎЙИЧА АМАЛГА ОШИРИЛАЁТГАН ЧОРА-ТАДБИРЛАР ҲАҚИДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Вазирлар Маҳкамаси мажлисидаги маърузаси

Ҳурматли мажлис қатнашчилари!

Бугунги йиғилишимиз кун тартибига қўйилган асосий масала — бу 2003 йилнинг биринчи ярми якунларининг муҳокамаси.

Сизларга яхши маълумки, биз шу йил бошида мамлакатимиз иқтисодиётини ривожлантириш, 2003 йил ва кейинги йилларда иқтисодиётимизни янада эркинлаштириш ҳамда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришга қаратилган устувор йўналишларнинг аниқ дастурини белгилаб олган эдик.

Бугун ана шу дастур талабларидан келиб чиққан ҳолда, жорий йилда ўз олдимизга қўйган мақсад ва вазифаларга эришиш йўлида қандай ҳаракат қилаётганимизни танқидий ва принципиал нуқтаи назардан баҳолаш кўзда тутилмоқда.

Аввало, шуни таъкидлаш жоизки, ўтган вақт мобайнида ижтимоий-иқтисодий ҳаётимизнинг барча соҳаларида изчил ривожланиш ҳаракатлари давом этди.

Мамлакатимизда макроиқтисодий ва молиявий барқарорликни мустаҳкамлаш, тўлов интизомини яхшилаш, иқтисодиётимизда мутаносибликни кучайтириш йўлида ижобий натижаларга эришилди.

Биринчи ярим йилликда ялпи ички маҳсулот ҳажми 3,8 фоизга ўсди. Иқтисодиётнинг деярли барча соҳа ва тармоқлари жадал ва изчил ривожланди. Саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш ҳажми — 5,5 фоизга, истеъмол моллари — 4 фоизга, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари — 3,8 фоизга, инвестициялар ҳажми эса 2,6 фоизга кўпайди. Аҳоли бандлиги ўсиш суръатларининг барқарорлиги сақлаб қолинди — бу кўрсаткич 102,8 фоизни ташкил этди.

Буларнинг барчаси ва биринчи навбатда аҳолини ижтимоий ҳимоя қилишга қаратилган чора-тадбирларнинг амалга оширилиши натижасида, ялпи ички маҳсулотнинг аҳоли жон бошига ҳисоблаганда 2,6 фоиз, реал даромадларни эса 8 фоизга кўпайтириш имкони пайдо бўлди.

Биз йил бошида мамлакатимизда бюджет соҳасида изчил ва қаттиқ кредит-молия сиёсатини ўтказиш, шу тартибга қатъий амал қилиш орқали бюджет даромадлар ва харажатлар қисмининг жорий йил учун тасдиқланган кўрсаткичларини бажариш, шунингдек, бюджет камомадини қоплашга қаратилган инфляцион манбаларга барҳам беришга қарор қилган эдик.

Натижада биринчи ярим йилликда давлат бюджетининг бажарилиши таъминланди ва ялпи ички маҳсулотга нисбатан 0,5 фоиз профицит билан якунланди. Корхоналарнинг солиқ юкини енгиллаштириш ва солиқ тизимини унификация қилиш бўйича амалга оширилган чора-тадбирлар ҳам биринчи ярим йиллик якунларига ўзининг ижобий таъсирини ўтказди.

Маълумки, 2003 йилдан бошлаб фойдадан олинадиган солиқ ставкаси 24 фоиздан 20 фоизга, юридик шахслар учун иш ҳақи фондидан ижтимоий суғурта ажратмалари 37,3 фоиздан 35 фоизга пасайтирилди. Шунингдек, айрим солиқ турлари умуман бекор қилинди.

Бу чора-тадбирлар маҳсулот ишлаб чиқарувчиларнинг молиявий аҳволини яхшилашга, корхоналарнинг инвестиция соҳасидаги фаоллигини оширишга хизмат қилди. Биринчи ярим йиллик мобайнида корхоналарнинг ўз инвестициялари ҳажми 18 фоизга ортди ва у иқтисодиётга йўналтирилган барча инвестицияларнинг 46 фоизини ташкил этди.

Банк тизимини ислоҳ қилиш борасида амалга оширилаётган ишлар ҳамда тижорат банклари фаолиятида ҳам ижобий тенденциялар кўзга ташланмоқда. Олтин-валюта заҳираларимиз сезиларли даражада ўсди.

Жорий йилнинг биринчи ярмида тижорат банкларининг жами маблағлари 32 фоизга ортди, кредитларнинг қайтарилиш даражаси яхшиланди. Бу эса, ўз навбатида, ўтган ярим йилликнинг ўзида берилган кредитлар ҳажмини 36 фоиз оширишга имкон туғдирди.

Аҳолининг банк тизимига бўлган ишончи ҳам ортиб бормоқда. Буни одамларимизнинг депозит ҳисоб-рақамларига қўйган омонатлари 44 фоизга ортгани ҳам кўрсатиб турибди. Банк хизматлари тармоғи сезиларли даражада кенгайди, хусусий ва мини-банклар сони кескин равишда ортди. Мана шу ҳисобот даврининг ўзида хусусий банклар сони ўтган йилнинг шу даврига нисбатан қарийб икки баравар кўпайди.

Агар 2000 йилда мамлакатимиз бўйича ҳаммаси бўлиб 15 та мини-банк фаолият кўрсатган бўлса, бугунги кунда уларнинг сони 530 тадан ошиб кетди. Кичик ва ўрта корхоналар, фермер хўжаликларининг банк тизими хизматларидан фойдаланиш имкониятлари анча кенгайди.

(Давоми 2-бетда.)

Давлатимиз раҳбари мамлакатимизда жорий йилнинг биринчи ярмида барқарор иқтисодий ривожланиш давом этгани, макроиқтисодий ва молиявий барқарорлик мустаҳкамлангани, тўлов интизоми ошгани, иқтисодиёт ва унинг айрим соҳалари мутаносиблиги кучайгани ҳақида гапирди. Босқичма-босқич ва изчиллик билан амалга оширилаётган ислоҳотлар натижаси ўлароқ, барча соҳаларда муайян ютуқларга эришилди.

Олти ой ичида мамлакатимизда ялпи ички маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 103,8 фоиз, жумладан, саноат маҳсулотлари ишлаб чиқариш 105,5 фоиз, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари 103,8 фоиз, истеъмол товарлари ишлаб чиқариш 104,0 фоиз ва пулли хизматлар ҳажми 104,4 фоиз ўсди.

Ушбу рақамлар иқтисодиётимиздаги ижобий ўзгаришларнинг ўзига хос кўзгуси сифатида юртимизда бозор муносабатларини шакллантириш жараёнлари жадал ва самарали давом этаётганини кўрсатиб турибди.

Бозор иқтисодиётининг ўзига хос муҳим жиҳатларидан ҳисобланувчи хусусийлаштириш, хусусий мулкчиликни шакллантиришнинг аҳамияти катта. Ҳисобот даврида 698 корхона ва объект давлат тасарруфидан чиқарилиб, хусусийлаштиришдан тушган жами маблағ 22,5 миллиард сўмни ташкил қилди.

Президентимиз хусусийлаштириш ва хусусий мулкчиликнинг иқтисодиётдаги ролини ошириш бўйича қабул қилинган Фармон ва қарорлар талаблари тўла ва кўнгилдагидек ижро этилмаётганига алоҳида тўхталди.

Ўтган даврда иқтисодиётни ислоҳ қилишнинг энг муҳим йўналишлари бўйича, жумладан, қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни чуқурлаштиришга доир Фармонлар ва уларнинг ижросига қаратилган ҳукумат қарорлари, дастурлар, бошқа муҳим меъёрий ҳужжатлар қабул қилинди. Ушбу ҳужжатларда белгиланган вазифаларни ҳаётга кенг жорий этишга йўналтирилган амалий ишлар давом этмоқда. Мажлисда ана шу ҳужжатлар ижроси бўйича мавжуд аҳвол танқидий нуқтаи назардан теран таҳлил этилди.

Шунингдек, фермер хўжаликларини ривожлантиришни янги поғонага кўтариш, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқарувчилар учун кенг кўламли суғурта хизматлари кўрсатиш тизимини жорий этиш, айниқса, қишлоқда ишлаб чиқариш ва бозор инфратузилмасини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратиш лозимлиги таъкидланди.

Капитал қурилишда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш суст бораётгани оқибатида қурилиш ишларини вақтида бажариш ва объектларни фойдаланишга топшириш қониқарсиз аҳволда экани жиддий кўрсатиб ўтилди. Танлов савдолари ўтказишда қонун бузилишлари ҳамон давом этаётгани, қурилиш қийматининг ошириб борилиши ҳоллари мавжудлиги, лизинг ва лойиҳа-инжиниринг хизматлари кўрсатиш тизими талаб даражасида ривожланмаётгани, хусусий қурилиш ташкилотлари равнақига эътибор қаратилмаётгани қайд этилди.

Йиғилишда иқтисодий ва демократик янгиланишлар йўлига ғов-тўсиқ бўлаётган барча даражадаги бошқарув тизими нуқсонларини бартараф этиш зарурлиги таъкидланди. Маъмурий ислоҳотларни чуқурлаштириш ва иқтисодиётни бошқариш тузилмасини такомиллаштириш, шу жумладан, давлат статистика ва идоравий ҳисоботи тизимини қайта кўриб чиқиш ва бошқа долзарб вазифалар бўйича тегишли тавсиялар, кўрсатма ва топшириқлар берилди.

Муҳокама этилган масалалар юзасидан Бош вазир ўринбосари, иқтисодиёт вазири Р. Азимов, қишлоқ ва сув хўжалиги вазири А.Жўраев, давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси раиси М.Асқаров, Наманган вилояти ҳокими Т.Жабборов, Сирдарё вилояти ҳокими Р.Ҳайдаров ва Хоразм вилояти ҳокими И.Бобожоновнинг ахборотлари тингланди.

Мажлисда кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарор қабул қилинди.

(ЎзА)

❖❖❖

Суратда: йиғилишдан лавҳа.

Абдувоҳид ТЎРАЕВ (ЎзА) олган сурат

ВАЗИР ФЕРМЕРЛАР БИЛАН УЧРАШДИ

Республика қишлоқ ва сув хўжалиги вазири А.Жўраев Қашқадарё вилоятида бўлиб, тармоқда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришнинг энг муҳим йўналишлари борасида фермер хўжаликлари фаолиятини кўздан кечирди.

Косон туманидаги собиқ «Темурхўжа» ширкати ҳудудида тузилган «Тўлга», «Элибой бобо», «Бўрибобо», «Зиёдулла ота» сингари фермер хўжаликлари аъзолари билан бўлган учрашувда вазир қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришда фермерлар улуши ҳақида тўхталиб, бунинг учун ҳар бир фермер ўз ҳуқуқий билимини муттасил ошириб бориши, маҳсулот ишлаб чиқариш ва сотишда мустақил мавқега эга бўлиши, шартнома билан ишлаш жараёнларини пухта билиши, ёлланиб ишлаётганлар манфаатини мунтазам ҳимоя қилиши, қишлоқда янги иш ўринлари яратилиши йўлида жон куйдириши, ижтимоий-маданий тадбирларда ташаббус кўрсатиши лозимлигини уқтирди.

Собиқ «Қорабоғ» ширкат хўжалиги ҳудудида ташкил этилган «Шерзод», «Зулфия», «Ахмад Бегим» фермер хўжаликлари жамоалари билан ўтган учрашувда ҳам бугунги куннинг долзарб вазифалари тилга олинди.

Айни пайтда фермерлар ҳам ўз иш фаолиятларига тўсиқ бўлаётган айрим муаммоларнинг ечими тўғрисида фикр-мулоҳазалар билдиришди.

Илҳом КАРОМОВ

«ЎзДЭУАВТО» — ЕТТИ ЁШДА!

Мамлакатимиз автомобилсозлигининг қалдирғоч корхонаси — «ЎзДЭУавто» ишга тушганига бугун етти йил тўлди. Жанубий Кореялик ҳамкорлар кўмагида йилига 200 мингтагача жаҳон андозалари даражасида автомобиль ишлаб чиқаришга ихтисослашган корхона қисқа давр ичидаёқ Ватанимиз довруғини оламга ёйди. Дастлабки «Дамас», «Тико»лар кейин-кейин «Нексия» «Матиз»ларга айланди. Улар ўзларининг замонавийлиги билан тезда харидорлар эътиборига тушди. Бугунги кунда улар нафақат мамлакатимизда, хориж ва ҳамдўстлик давлатларида ҳам харидоргир.

Корхонада жорий йилнинг олти ойи ичида режадаги 18641 та ўрнига 18824 автомобиль ишлаб чиқарилди. Шу кунларда бу ерда навбатдаги янги русумли автомобиль — «Лосетти»ни ишлаб чиқаришга тайёргарлик кўрилмоқда.

Аҳмадилло СОЛИЕВ

BANK XALQ BANKI
ХАЛҚ БАНКИ — СИЗНИНГ ОИЛАНГИЗ БАНКИ

ПОЙТАХТ ВИЛОЯТИ МАРРАДА

— Халқимиз бирор нарсага ихлос билан таъриф берса: «нондек азиз», «нондек мўътабар», «нондек муқаддас» дея **«НОН»** сўзини албатта қўшиб айтади. Аслини олганда, бу таъриф **«ДОН»**га ҳам тегишли. Дон бўлса — нон бўлади...

Бу сўзларни бундан 10-15 кун муқаддам **Тошкент вилоятининг Тошкент тумани ҳокими Сайфулла Темиров** лутф қилганди. Ўшанда туман ғаллакорлари давлатга ғалла топшириш йиллик шартномавий режаларини вилоятда биринчи бўлиб бажарган эдилар. Кўп ўтмай, тошкентликлар изидан маррага вилоятнинг Чиноз тумани меҳнаткашлари етиб келишди. Кейин Қибрай, Паркент, Бўка... Бугун эса Пискент...

Пискентликлар уйган хирмон тарозида 18 минг 945 тонна тош босди. Гектар бошига олинган ҳосил ўртача 40-45 центнерга етди. Илғор ширкатлар ва фермер хўжаликларда бу рақам 60-65 центнерга қараб одимлади.

Ҳа, бутун республикамиз бўйлаб ғалла ўрими айни авжига чиққан шу кунларда

«Галла-2003»

пойтахт вилояти миришкорлари ҳам мамлакатимизнинг бошқа ҳудудлари сингари маррага пешқадамлар қатори етиб келди. 135 минг гектар (бунинг 115 минг гектари суғориладиган) майдонда деҳқончилик қилган ғаллакорлар «278 минг 500 тонна вилоят ғалласи тайёр!» деб хабар беришди.

— Ҳосилдорлик гектар бошига ҳозирнинг ўзидаёқ ўртача 41-42 центнерга етди, — дейди **вилоят ғалла штабидан Алишер Ортиқхўжаев.** — Мавсумда барча ўрим-йиғим техника воситаларидан унумли фойдаланилди. 340 дан зиёд «Кейс», «Класс» комбайнларининг кунлик иш унуми 15-16 гектаргача етди.

Барча туманларимиз маррага етган бўлсаларда, ҳали далаларда ўрим давом этмоқда. Чунки, бу йилги ҳосил мўл бўлди. Ғалла йили, дон йили келди. Бу — нонимизнинг, ризқимизнинг мўл бўлишидан дарак.

Ҳосилдан бўшаган майдонлар пешма-пеш шудгорланиб, ўрнига такрорий экинлар экиб ва унга чилла суви тараб улгуришга шошилаётган илғор хўжаликларнинг мавжли далаларидан қайтар эканмиз, кўз олдимизда бутун республикамиз бўйлаб мустақиллик йиллари эришилган **Ғалла мустақиллиги**ни янада мустаҳкамлаш учун кенг жабҳада олиб борилаётган кураш манзаралари, **КАТТА НОН** йўлида тер тўкаётган ғаллакорларнинг фидокорона меҳнатлари мазмун-моҳиятини яна бир бор чуқур ҳис этдик.

Хирмонингизга барака, дўстлар! Нон азиз, сиз ҳам азиз, азизлар!

Номоз САЪДУЛЛАЕВ

«БЎСТОН» КАНАЛИ ИШГА ТУШДИ

Қорақалпоғистонда қўриқ Элликқалъа, Қирғиз даҳаларини ўзлаштиришда, боғу бўстонларга айлантиришда мисли кўрилмаган бунёдкорлик ишлари олиб борилмоқда. Айниқса, мустақиллик йилларида Элликқалъа туманида ирригация соҳасида амалга оширилаётган ишлар эътиборга молик.

Қорақалпоғистон Республикасининг жанубий ҳудудидаги бўз ерларда деҳқончиликни ривожлантириш мақсадида 2001 йилда «Бўстон» каналининг қурилиши бошланган эди. Узунлиги 35,3 километр бўлган бу қурилишда «Оролсувқурилиш» бирлашмасининг Тўрткўл, Беруний ва Элликқалъа туманларидаги йирик қурилиш идоралари қурувчилари, муҳандислари иштирок этдилар.

Секундига 50 куб метр сув ўтказадиган бу канал Элликқалъа туманида деҳқончилик қилинадиган майдонларнинг 65 фоизини узлуксиз сув билан таъминлаш имконини беради. «Бўстон» каналининг ишга тушиши муносабати билан тадбир ўтказилиб, қурилишда иштирок этганлар муносиб эъзозланди.

Рейимбой ЕШИМБЕТОВ, «Ўзбекистон овози» мухбири

BUSINESS BANK
БИЗНЕС БАНК
ЭНГ ЯХШИ АНЪАНАЛАРДА

2003 ЙИЛНИНГ БИРИНЧИ ЯРМИДА МАМЛАКАТИМИЗ ИҚТИСОДИЁТИ ҲАМДА ИЖТИМОИЙ СОҲАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЯКУНЛАРИ ВА БУ СОҲАЛАРДА ЭНГ МУҲИМ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАР БЎЙИЧА АМАЛГА ОШИРИЛАЁТГАН ЧОРА-ТАДБИРЛАР ҲАҚИДА

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Қаттиқ пул-кредит сиёсатини ўтказиш ва хўжалик юритувчи субъектларнинг молиявий интизомини мустаҳкамлаш бўйича кўрилаётган чоралар, ички бозорни ўзимизда ишлаб чиқарилган рақобатга бардошли маҳсулотлар билан тўлдириш борасида амалга оширилган аниқ тадбирлар инфляция суръатларини пасайтиришда ижобий роль ўйнамоқда.

Агар 2002 йилнинг биринчи ярмида инфляция суръатлари 14,4 фоизни ташкил этган бўлса, бу йил ушбу кўрсаткич 4,2 фоиздан иборат бўлди. Бу эса, табиийки, миллий валюта — сўмимизни ҳар томонлама бақувват қилишда ўзининг ижобий таъсирини ўтказмоқда.

Биринчи ярим йилликда валюта сиёсатини янада эркинлаштириш, банкларо валюта бозорини кенгайтириш ва мустаҳкамлаш чора-тадбирларини амалга ошириш бўйича муҳим натижаларга эришилди.

Валюта сиёсатини эркинлаштириш бўйича кўрилган чора-тадбирлар натижасида амалда миллий валютамизнинг алмашиш курслари унификация қилинди, биржадан ташқари ва бошқа валюта бозорларида шаклланган курслар ўртасидаги фарқ деярли барҳам топди.

Бугунги кунда бизнинг олдимизда турган асосий вазифа, сўмнинг жорий операциялар бўйича конвертациясига эришганимиздан сўнг, унинг алмашув курсини барқарор равишда сақлаб туриш учун барча шарт-шароитларни яратишдан иборат.

Бу иқтисодий сиёсатимизнинг энг муҳим йўналишларидан бири бўлмоғи керак. Бунинг учун эса бизда барча зарур омиллар — маблағ ҳам, имкониятлар ҳам мавжуд.

Июнь ойида Халқаро валюта жамғармаси вакиллари Тошкентда бўлиб, мамлакатимизда валюта режимини эркинлаштириш бўйича кўраётган чора-тадбирларимизга юқори баҳо берди.

Мазкур жамғарма билан ҳамкорликда жорий халқаро операциялар бўйича миллий валютамиз конвертациясини таъминлашга доир ҳаракат режаси ишлаб чиқилди.

Бу режанинг муваффақиятли амалга оширилиши шу йилнинг ўзидаёқ Ўзбекистон учун Халқаро валюта жамғармаси Битимининг 8-моддасига тегишли барча стандартларни қабул қилиш имконини беради.

Мамлакатимизнинг ташқи савдо фаолиятида, экспорт ва импорт таркибида ижобий силжишлар рўй бермоқда. Ўтган ярим йил мобайнида ташқи савдо айланмаси қарийб 23 фоизга, шу жумладан, экспорт 41 фоизга ошди.

Айни пайтда, биринчи ярим йилликда ўтган йилнинг шу даврига нисбатан тайёр маҳсулот экспортининг ҳажми 1,6 марта ўсганини, унинг экспорт таркибидаги улуши 35 фоиздан 41 фоизга кўтарилганини ҳам айтиб ўтишимиз керак.

Ташқи савдода 530 миллион АҚШ доллари миқдорида ижобий сальдога эришилди. Мамлакатимизнинг тўлов баланси янада мустаҳкамланди. Ўзбекистон ўзининг барча ташқи мажбуриятлари бўйича ҳисоб-китобларни ўз муддатида амалга оширмоқда.

Иқтисодий ривожланган мамлакатлар билан ташқи савдо алоқалари кенгайиб, тобора мустаҳкамланиб бормоқда. Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги мамлакатлари билан ўзаро муносабатларимиз ҳам тобора кучаймоқда.

Узоқ хорижий мамлакатларга маҳсулот экспорт қилиш ялпи экспорт ҳажмининг 77 фоизини, импорт эса 62 фоизни ташкил этмоқда. Бу — мамлакатимиз иқтисодиёти жаҳон иқтисодий тизимига интеграциялашиб, дунё бозорларидаги кескин рақобат шароитида ўз ўрнини эгаллаб, нуфузини мустаҳкамлаб бораётганидан яна бир далолатдир.

Ана шу сиёсатни амалга оширишнинг муҳим йўналиши — бу ишлаб чиқаришни модернизация қилиш ва янгилаш, хорижий инвестицияларни жалб этиш, маҳаллий хомашёни қайта ишлаш ва тайёр маҳсулот ишлаб чиқаришга йўналтирилган қўшма корхоналар ташкил этиш ҳисобига иқтисодиётда таркибий ўзгаришларни янада чуқурлаштиришдан иборат.

Ярим йил мобайнида иқтисодиётда капитал қўйилмалар ҳажми 2,6 фоизга ўсди ва бу ялпи ички маҳсулотнинг учдан бирини ташкил этади. Жами инвестицияларнинг 60 фоиздан кўпроғи биринчи навбатда ишлаб чиқариш соҳасини ривожлантиришга йўналтирилмоқда. Инвестициялар таркибида ҳам ижобий ўзгаришлар содир бўлди, марказлашмаган манбалар, яъни корхоналар маблағлари, тижорат банкларининг кредитлари, тўғридан-тўғри хорижий инвестицияларнинг ҳиссаси 56 фоиздан 67 фоизга ўсди.

Ярим йилликда 200 миллион АҚШ долларидан кўпроқ хорижий инвестициялар ўзлаштирилди, шундан 65 миллиони тўғридан-тўғри инвестициялар бўлиб, уларнинг миқдори ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 1,9 баробарга ортди.

Жорий йилнинг ўтган даврида автомобиль ойналари ишлаб чиқарадиган «Автоойна» акциядорлик жамияти, тўқимачилик маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган «Олоттекс» қўшма корхонаси қувватлари ишга туширилди. «Шўртан» газ-конденсат конида юқори босим берувчи компрессор станцияси қурилиши тугалланиб, ускуналарни синаш ишлари бошланди.

Шунингдек, кўмир саноати конларини техник қайта жиҳозлаш борасидаги ишларнинг биринчи босқичи якунланди, «Сино» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятида совутгичлар ишлаб чиқариш қайта йўлга қўйилди, Фарғонадаги «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмасида нитрат кислотаси ва аммиакли селитра ишлаб чиқарадиган линия қурилишининг якуний босқичи тугалланмоқда.

Шу билан бирга, айрим уюшма ва компаниялар локализация, яъни маҳаллийлаштириш дастури доирасида маҳсулот ишлаб чиқаришнинг белгиланган прогноз кўрсаткичларидан ортда қолмоқда.

Бу кўрсаткичлар «Ўзгўштсутсаноат» давлат уюшмасида 21,6 фоиз, «Ўзфармсаноат» давлат концернида 22,4 фоиз, «Ўзпахтасаноат» уюшмасида 23,9 фоиз, «Файз» холдинг компаниясида 40 фоиз, «Ўзбекенгилсаноат» давлат акциядорлик компаниясида 40,3 фоиз, «Ўзкоммунхизмат» агентлигида 40,5 фоиз ва «Ўзкимёсаноат» давлат акциядорлик компаниясида 40,9 фоизга бажарилган, холос. Айниқса, ярим йил давомида 33 та лойиҳа бўйича амалий ишларнинг бошланмагани барчамизни қаттиқ ташвишга солиши лозим.

Ҳурматли дўстлар!

Биз ярим йиллик фаолиятимиз якунлари ҳақида сўз юритар эканмиз, миришкор ва фидойи деҳқонларимиз, ғаллакорларимизни жорий йилда дон етиштириш ва давлатга сотиш бўйича қўлга киритган улкан ғалабалари билан табриклаш барчамиз учун ҳам қарз, ҳам фарз, деб биламан.

Бу йилги ноқулай об-ҳаво шароитига қарамай, деҳқонларимизнинг фидокорона меҳнати билан шу кунга қадар 4 миллион 300 минг тоннадан зиёд ғалла ҳосили ўриб-йиғиб олинди. Сурхондарё вилояти ғаллакорлари мамлакатда биринчи бўлиб давлатга дон сотиш бўйича белгиланган топшириқни бажардилар.

Андижон, Бухоро, Навоий, Фарғона, Хоразм ва Самарқанд вилоятлари, Қорақалпоғистон Республикаси, бугуннинг ўзида Тошкент ва Наманган меҳнаткашлари ҳам ўз мажбуриятларини муваффақият билан адо этдилар. Қолган вилоятларнинг ғаллакорлари ҳам зиммага олган мажбуриятларини бажариш арафасида турибдилар.

Ҳозирги кунда пахтачилик билан бир қаторда ғаллачилик ҳам қишлоқ хўжалигининг етакчи соҳасига айланиб бораётгани, айниқса, эътиборга сазовор.

Ғалла етиштириш маданияти такомиллашиб бормоқда, республикамизнинг мураккаб иқлим шароитига мослашган янги, серҳосил буғдой навларини яратишга қаратилган селекция ишлари яхшиланмоқда, етиштирилаётган доннинг сифати ва истеъмол хусусиятлари ҳам сезиларли даражада ошмоқда.

Энг муҳими — одамларнинг, биринчи навбатда деҳқонларнинг ерга, ўз меҳнатининг натижасига бўлган муносабати тубдан ўзгармоқда.

Бугун барчамиз қишлоқда ишлаб чиқариш ва мулкчилик муносабатларини ислоҳ қилиш, деҳқон меҳнатини рағбатлантириш нақадар улкан самара беришини ғаллачилик соҳаси мисолида яққол кўришимиз мумкин.

Сўнгги беш йил ичида суғориладиган ерларда ғалла ҳосилдорлиги икки мартадан зиёд ортди ва бугунга келиб ҳар гектар ҳисобига ўртача 43-45 центнерни ташкил этмоқда. Лекин бу ҳали чегара эмас. Кўплаб хўжаликлар гектаридан 75-80 центнердан ҳосил кўтаришмоқда.

Бу йил мамлакатимиз бўйича, насиб этса, жами 5 миллион тоннадан зиёд дон етиштирилади. Ўз моҳият эътиборига кўра бу қадар улкан ғалабани бундан атиги 5-6 йил аввал, яъни биз мамлакатимизда ғалла мустақиллигини таъминлашга қаратилган Миллий дастурни амалга оширишга киришган пайтларимизда фақатгина орзу қилиш мумкин эди, холос.

Қиёслаш учун шуни таъкидлашимиз керакки, 1990-1991 йилларда ҳаммаси бўлиб Ўзбекистонимизда 940 минг тонна ғалла етиштирилган, ўртача ҳосилдорлик эса 17 центнерни ташкил қилган. Яъни, ўтган давр ичида ғалла ишлаб чиқариш 5,5 карра ўсган.

Бугун мана шу юксак минбардан туриб, барча ғаллакорларимизга, лафзи ҳалол, мард ва танти деҳқонларимизга, барча қишлоқ меҳнаткашларига, хўжалик, туман ва вилоят раҳбарларига Ватанимизнинг қудрати, халқимизнинг фаровонлигини ошириш йўлида қилаётган фидокорона меҳнатлари учун чин қалбимдан самимий миннатдорлик изҳор этиш менга чексиз мамнуният бағишлайди.

Юқорида айтилганларга якун ясар эканмиз, ўтган давр ичида Ўзбекистон демократик ва бозор ислоҳотларини чуқурлаштириш, иқтисодиётни барқарор ва изчил ривожлантириш, аҳолининг турмуш даражасини юксалтириш йўлида салмоқли қадамлар қўйди, деб айтишга барча асосларимиз бор.

Муҳтарам йиғилиш иштирокчилари!

Биз ўзимиз танлаган тараққиёт йўлининг ва иқсодиётимизни ислоҳ қилишнинг ҳар бир босқичида, шиддат билан ўзгариб бораётган замон талабларига жавоб берадиган ва бошланган янгиланиш жараёнларининг мантиқий давоми бўлган устувор мақсад ва йўналишларни белгилаб олишимизни ҳаётнинг ўзи тақозо этади.

Бундай дастурларимизни бажаришда, аввало, эришган натижаларимизни танқидий баҳолашимиз, бугун олға томон ҳаракат қилишимизга халақит бераётган долзарб муаммоларни аниқлаб олишимиз ва ишни уларни бартараф этиш асосида ташкил қилишимиз зарур.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг жорий йилнинг биринчи чорагида қабул қилинган, хусусийлаштириш жараёнини ва иқтисодиётдаги хусусий секторнинг ролини кучайтириш ҳамда қишлоқ хўжалиги ва капитал қурилиш каби муҳим соҳаларда ислоҳотларни чуқурлаштиришга қаратилган қатор фармонлари айнан ана шу масалаларга йўналтирилганини, ўйлайманки, ҳаммангиз яхши биласиз. Мазкур фармонларнинг асосий мазмуни ва бош йўналиши қуйидагилардан иборат:

Биринчидан, иқтисодий муносабатларни янада эркинлаштириш ва давлатнинг иқтисодий фаолият соҳасидаги ролини кескин чегаралаш, хўжалик юритувчи субъектлар фаолиятига давлат тузилмаларининг сабабсиз аралашувларини бартараф этиш.

Иккинчидан, хусусийлаштириш жараёнларини чуқурлаштириш ва тезлаштириш, мамлакатда хусусий сектор, фермер хўжаликлари ва тадбиркорлик фаолиятининг кенг ривож топиши учун зарур шарт-шароитларни яратиш, хўжалик юритувчи субъектларнинг бозор иқтисодиёти талабларига жавоб берадиган корпоратив бошқарув тизимини тартибга солиш.

Учинчидан, ҳуқуқий механизмларни, шу жумладан, рақобатни ривожлантиришга, хўжалик юритувчи субъектлар ўртасидаги муносабатларни шартнома асосида шакллантиришга ёрдам берадиган механизмларни кучайтириш, шартнома тузаётган томонларнинг ҳуқуқлари, ўзаро мажбурият ва масъулиятларини аниқ белгилаб қўйиш.

Шуни яна бир бор таъкидламоқчиманки, бу масалалар ислоҳотларнинг сифат жиҳатидан янги босқичида ҳал этилиши лозим бўлган муаммоларнинг ҳаммаси эмас, балки бу йўлдаги энг муҳим, энг принципиал вазифалардир. Уларни амалга ошириш учун барчамиз қатъият ва изчиллик билан, белни маҳкам боғлаб ишлашимиз даркор.

Табиийки, юқорида зикр этилган фармонлар ва қарорлар ижросининг бориши тўғрисида қандайдир хулосалар чиқаришга ҳали эрта. Чунки уларнинг қабул қилинганига унча кўп вақт бўлгани йўқ. Шу билан бирга, бизнинг бир жойда депсиниб туришга ҳам фурсатимиз йўқ эканини ҳаммамиз яхши англаб олишимиз лозим.

Шунинг учун, бугунги имкониятдан фойдаланиб, мен қабул қилинган қарорларнинг бажарилиши билан боғлиқ, бизни кўп ташвишга солаётган ҳолатлар ҳақидагина тўхталиб ўтмоқчиман.

Ислоҳотларнинг ҳозирги босқичидаги ўта муҳим масала — хусусийлаштириш жараёнларини чуқурлаштириш ва ана шу асосда хусусий корхоналарни тузишга кенг шароит туғдириб беришдан иборат. Эътироф этиш керакки, жорий йилда бу жараёнлар анча жадал бормоқда.

Айни пайтда корхоналарни хусусийлаштириш юзасидан қабул қилинган дастурни бажариш бўйича ишлар айрим идора ва вилоятлар томонидан етарли суръатлар билан олиб борилмаяпти.

Масалан, ярим йил мобайнида «Ўзкимёсаноат» давлат акциядорлик компаниясида бор-йўғи 2 та объект, «Ўзбекэнерго» давлат акциядорлик компаниясида — 3 та, Матбуот ва ахборот агентлигида — 4 та ва Халқ таълими вазирлигида 8 та объект хусусийлаштирилган, холос. Бу борада, айниқса, Наманган, Самарқанд ва Сирдарё вилоятларида сусткашликка йўл қўйилмоқда.

Давлат активлари шаклидаги каттагина ресурсларга эга бўлган айрим вазирлик ва идоралар томонидан акцияларнинг эркин пакетларини сотиш ишлари ҳам қониқарсиз аҳволда.

Буни ярим йил давомида «Ўзбекэнерго» давлат акциядорлик компанияси ҳамда «Озиқовқатсаноат» уюшмасидаги мавжуд ресурсларнинг деярли сотилмагани ҳам кўрсатиб турибди.

Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштиришдан тушадиган маблағ, белгиланган топшириққа нисбатан олганда, ярим йилда амалда қуйидаги кўрсаткичларни ташкил этди:

«Ўзагромашсервис» уюшмаси бўйича — 6 фоиз, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги бўйича — 3 фоиз, Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси бўйича — 4 фоиз, Самарқанд вилояти бўйича — 30 фоиз, Жиззах вилояти бўйича — 32 фоиз, Наманган вилояти бўйича — 36 фоиз, Сурхондарё вилояти ва Қорақалпоғистон Республикаси бўйича — 38 фоиз.

Шуни алоҳида таъкидлаш зарурки, хусусийлаштириш жараёнига, энг аввало, йирик корхоналарни хусусийлаштиришга хорижий инвестицияларни жалб этиш бўйича ишларнинг бугунги аҳволи бизни мутлақо қониқтирмайди.

Бу эътироз биринчи галда «Ўзбекнефтгаз», «Ўзқурилишматериаллари», «Ўзкимёсаноат», «Ўзбектелеком» каби бошқа кўпгина акциядорлик компаниялари тизимидаги корхоналарга тегишлидир.

Ҳанузгача хусусийлаштириш лозим бўлган давлат мулкини баҳолаш усул-услублари ишлаб чиқилмаган, узоқ вақтлардан буён биржа ва биржадан ташқари савдоларда сотилмай келаётган корхоналар активларини арзонлаштирилган қийматда сотиш бўйича механизмлар жорий этилмаган.

Яна ва яна бир бор таъкидлаб айтмоқчиман, ҳозирги ҳолатида ҳеч қандай фойда келтирмаслиги аниқ бўлган ва фақат зарар кўриб ишлаётган корхоналарни хусусий шахсларга сотиш ёки бутунлай тугатиш даркор.

Бу бизнинг қатъий сиёсатимиз бўлиши шарт. Ўзингиз бир яхши ўйлаб кўринг. Давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш масаласи бўйича олиб борилаётган сиёсатимиз ва амалий ишларни бошлаганимизга ўн йилдан кўпроқ вақт ўтаяпти.

Акциялаштириш ва кимгадир сотишга арзийдиган ишлаб чиқариш корхоналарининг тақдири аллақачон ҳал бўлиши керак эди. Табиий савол туғилади — нима учун бугунги кунда ҳеч фойда бермаётган, лекин давлат маблағи ҳисобидан кун кечираётган корхона ва ташкилотлар ҳамон сақланиб қолмоқда?

Хўш, бундай ҳолат кимнинг ва кимларнинг манфаатига жавоб беради? Ҳеч шубҳасиз, ҳар қандай мулк ўзининг ҳақиқий эгасини топиши зарур. Эгаси топилмаса — уни умуман тугатиш даркор.

Жойларда корпоратив бошқарув усулларини мустаҳкамлаш бўйича ишлар аллақачон бошланганига қарамай, шуни тан олиш керакки, кўпинча бу ишлар номигагина бўлиб, кутилган натижани бермаяпти. Кузатув кенгашлари аъзоларининг директорлар корпусига тобе бўлиб қолиш ҳолатлари ҳали-бери барҳам топгани йўқ.

Ана шундай ҳолатлар «Ўзкимёсаноат» компанияси таркибидаги «Аммофос», «Ўзмашсаноат» уюшмасига қарашли «Подъёмник», «Ўзмонтажмахсускурилиш» уюшмасининг «Ўзмахсусавтоматика» ва «Портлатишсаноат» корхоналари, «Ўзқурилишматериаллари» компанияси таркибидаги «Тошкент тажриба-механика заводи», «Ўзбексавдо» компаниясининг «Турон» ва бошқа кўпгина акциядорлик жамиятларида кўзга ташланмоқда.

Акциядорлик компаниялари ижро органларининг кўпгина раҳбарлари фаолиятини баҳолашда ҳали-бери талабчанлик ва қатъият етишмаяпти. Ўзингиз ўйланг, 2002 йилда олинган фойда миқдорининг сезиларли даражада пасайишига йўл қўйган 379 та акциядорлик жамиятидан 345 таси ёки 91 фоизида ижро органлари раҳбарларининг ўз мансаб лавозимида қолганини қандай баҳолаш мумкин? Боз устига, ўтган йилни зарар билан якунлаган 28 та акциядорлик жамиятидан 26 тасида ижрочи директорлар келгуси йилга яна қайта сайланганига нима деса бўлади?

Бу фактлар мисолида биринчи галда Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси ва Вазирлар Маҳкамасининг тегишли комплекслари томонидан йўл қўйилган хато-камчиликлар, заифлик ва принципсизлик ҳолатлари яққол кўриниб турибди. Айтиш керакки, Давлат мулки қўмитаси вазифаларни ҳали-ҳамон тўлиқ уддалай олмаяпти.

Яқинда ўтказилган аттестация шуни кўрсатдики, қўмитанинг марказий аппарати ва унинг худудий органларини профессионал жиҳатдан пухта тайёрланган кадрлар билан мустаҳкамлаш борасидаги ишлар қониқарсиз аҳволда. Бу соҳада ишлаётган ходимлар орасида Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси зиммасига юклатилган вазифаларни тўлиқ тасаввур эта олмайдиган тасодифий кишиларнинг кўплигига нима дейиш мумкин?

Бу ўринда шуни айтиш лозимки, ҳозирги вақтда Давлат мулки қўмитаси тузилмалари ва унинг жойлардаги органлари фаолиятини ташкил этишни такомиллаштириш, уларни малакали кадрлар билан мустаҳкамлашга доир ҳукумат қарори тайёрланган ва у яқин орада қабул қилинади.

Қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни чуқурлаштиришга қаратилган Фармоннинг ижроси бўйича бир қанча муҳим ҳукумат қарорлари, биринчи галда, мазкур соҳани бошқариш тузилмасини такомиллаштириш, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги тузилмасини, унинг вилоятлар ва туманлардаги бўлинмаларини мустаҳкамлашга оид қарорлар қабул қилинди.

Ҳозирги вақтда имкон қадар қисқа муддатда Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги тизими ва унинг ҳудудий тузилмаларида ўтказилаётган ташкилий туб ўзгаришларни якунига етказиш, уларни муносиб кадрлар билан таъминлаш вазифаси долзарб бўлиб турибди.

Бу борада жойларда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқарувчилари фаолиятига вазирликлар ва турли бошқарув тузилмалари томонидан бўладиган ҳар қандай маъмурий-буйруқбозлик уринишларига ва бошқа хил аралашишларга бутунлай чек қўйиш учун қатъиятлик билан изчил иш олиб бориш даркор.

Биз оддий бир масалани ҳал этиб олишимиз керак, яъни қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши тизимида ҳар ким ўз ишини бажарсин: вазирлик ва унинг тузилмалари ўз иши билан, қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ишлаб чиқарувчилар ва уларга хизмат кўрсатувчи ташкилотлар ўз иши билан шуғулланиши керак. Ва ҳар ким қонун бўйича ўз зиммасига олган мажбуриятлар учун жавоб бериши лозим.

Ана шундагина тартиб бўлади, ана шундагина қониқарли пировард натижа бўлади. Бу талаб Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва туманлар ҳокимликлари фаолиятига ҳам бирдек тегишлидир.

Ҳозирги вақтда 2003-2005 йилларда фермер хўжаликларини ривожлантириш концепцияси тайёрланди ва биз уни яқин орада кўриб чиқамиз. Бу муҳим масалада қарор қабул қилишдан аввал мамлакатимиздаги ҳар бир хўжалик, туман ва вилоятнинг ўзига хос жиҳатлари, уларда юзага келаётган вазиятларни ҳисобга олиш, ақл тарозисига солиб кўриш керак.

Айниқса, қишлоқ инфратузилмасини ривожлантиришга жиддий эътибор қаратиш лозим. Қишлоқ аҳолининг эҳтиёжларини замон талаблари даражасида таъминлай оладиган ишлаб чиқариш ва ижтимоий инфратузилмани барпо этмасдан туриб, қишлоқ хўжалигида жиддий силжишларга эришишимиз, аҳолининг турмуш даражасини кўтаришимиз қийин кечади.

Капитал қурилишда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштиришга доир Фармоннинг ижроси ҳам жиддий ташвиш уйғотади. Ўзингиз ўйланг, ислоҳотларнинг туб моҳиятини очиб берувчи қатор муҳим меъёрий ҳужжатлар ҳанузгача тасдиқ учун киритилгани йўқ.

Бунинг оқибатида амалда қурилиш ишларини бошлаш ва объектларни ҳар томонлама тайёр ҳолда, «қулф-калит» қилиб фойдаланишга топшириш жуда суст бормоқда. Ваҳоланки, айнан шу ҳолат қурилишни ташкил этишнинг асосий шакли сифатида белгиланган.

Пудратчи қурилиш ташкилотларини, айниқса, зарар кўриб ишлаётган ва рентабеллиги паст корхоналарни хусусийлаштириш, хусусий мулкка айлантириш жараёни ўта қониқарсиз бормоқда.

Бир қатор вилоятларда танлов савдоларини ўтказишда хусусий қурилиш ташкилотларининг иштироки ғоят паст даражада қолаётгани ҳам бежиз эмас. Масалан, Қорақалпоғистон Республикаси ва Жиззах вилоятида танлов савдосида ғолиб чиққанлар орасида бирорта хусусий ташкилот йўқ. Қашқадарё ва Фарғона вилоятларида тендер ғолиблари орасида кичик ва ўрта бизнес вакиллари атиги 20 фоизни ташкил этади. Тошкент шаҳрида эса танлов савдосида ғолиб чиққан 34 ташкилотдан 21 таси давлат корхоналари ва акциядорлик жамиятлари ҳисобланади.

Ўтказилган танлов савдоларининг натижалари ва уларга тегишли ҳужжатларнинг танқидий таҳлили шуни кўрсатдики, деярли барча ҳудудларда танлов ўтказишнинг белгиланган тартибларини бузиш ҳолатлари давом этмоқда, танлов савдоларининг ошкоралиги таъминланмаяпти.

Йилнинг биринчи ярмида Давлат архитектура ва қурилиш қўмитаси томонидан белгиланган тартибда бузилгани учун жами 12 та, жумладан, Тошкент вилоятидан — 6 та, Сурхондарё вилоятидан — 3 та, Жиззах, Навоий ҳамда Хоразм вилоятларидан биттадан танлов савдоси натижалари қабул қилинмаган.

Йилнинг биринчи ярмида Монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш давлат қўмитаси вакиллари томонидан текширилган 144 та объектнинг 139 тасида қурилиш материаллари нархи ва сарф-харажатлари нормаларини нотўғри қўллаш ҳисобига ишлар қиймати 414 миллион сўмга ошириб ёзилгани аниқланди.

Капитал қурилиш соҳасидаги ислоҳотлар йўлида ғов бўлиб турган тўсиқлардан яна бири тегишли бозор инфратузилмаси — қурилиш техникаси ва механизмлари лизинги бўйича ихтисослашган компаниялар, тўла таркибдаги қурилиш-инжиниринг хизматлари билан шуғулланадиган инжиниринг компаниялари ва бошқаларнинг йўқлиги ҳам ўз салбий таъсирини кўрсатмоқда.

Иқтисодиётни ислоҳ қилишнинг энг муҳим йўналишлари бўйича қабул қилинган учта фармон ва дастурларнинг бажарилиши устидан мониторинг — назоратни таъминлаш учун Р.Азимов ва К.Тўлаганов бошчилигида махсус ҳукумат комиссияси тузилган.

Мазкур комиссия зиммасига қабул қилинган қарорларни ижро этиш бўйича мавжуд аҳволни яна бир бор танқидий нуқтаи назардан таҳлил қилиш, 2003 йилга мўлжалланган топшириқлар ва кўрсаткичларни сўзсиз бажаришга доир кечиктириб бўлмайдиган чоралар кўриш вазифаси топширилади.

Ҳурматли дўстлар!

Мамлакатимизда амалга оширилаётган ўзгаришлар ва янгиланишлар жараёнининг энг муҳим йўналишларини танқидий кўз билан баҳолар эканмиз, тобора кўпроқ шунга ишонч ҳосил қиламизки, биздаги эскича қараш илдизлари, энг аввало, амалдаги бошқарув тизимига бориб тақалади.

Тан олиш керакки, ҳозирги кунда барча даражадаги мавжуд давлат, тармоқ ва ҳудудий бошқарув тизими олиб борилаётган иқтисодий ва демократик ислоҳотлар йўлида катта тўсиқ бўлиб турибди.

Яна шуни ҳам тан олишимиз лозимки, биз кўп ҳолларда эски маъмурий-буйруқбозлик ва тақсимлаш тизимининг ҳамон давом этиб келаётган, ўта яшовчан қолипларидан воз кеча олмаяпмиз.

Келинг, мавжуд бошқарув тизимининг нуқсон ва иллатларини танқидий нуқтаи назардан кўриб чиқиб, баҳолайлик.

Аввало, кейинги йилларда қатор соҳа вазирликлари турли хўжалик бирлашмаларига, яъни корпорациялар, уюшмалар, компанияларга айлантирилганига қарамай, уларнинг моҳияти, иш усули ва услублари амалда деярли ўзгаришсиз қолмоқда.

Бугунги кунда бошқарув аппарати бозор иқтисодиёти талабларига мос келадиган вазифа билан — Ҳукумат томонидан қабул қилинган қонунлар ва қарорлар ижроси билан биринчи галда шуғулланиши лозим.

Афсуски, бунинг ўрнига, у худди совет давридаги каби, ҳаётнинг барча жабҳаларини қамраб олишга, соҳанинг ўзига хос «штаби» бўлишга интилмоқда. Бошқарув аппарати ходимларининг фаолиятида, аввалгидек, эски маъмурий-буйруқбозлик усуллари устунлик қиляпти.

Ўзининг ҳукмронлигини ўтказиш, ваколатларини суиистеъмол қилиш, фойдаси бўлмаган турли буйруқ ва йўриқномалар, кўрсатмаю меъёрий ҳужжатлар қабул қилиш бундай ходимларнинг, енгилроқ айтадиган бўлсак, бир касаллигига айланиб қолган.

Бу раҳбарлар корхоналарнинг хўжалик фаолиятига тўғридан-тўғри аралашиш, уларнинг ишини қандайдир қолипга солишга, ҳатто кадрлар масаласини ҳал қилишга уриниш одатларидан ҳали ҳам воз кечмаяпти. Баъзан шундай ақлга сиғмайдиган ишлар ҳам рўй бермоқдаки, беихтиёр ёқангни ушлайсан киши.

Масалан, корхоналар томонидан ихтиёрий равишда ташкил этиладиган уюшма бошқаруви ўзини таъсис этган корхоналар раҳбарларини лавозимга тайинлайди ёки бўшатади. Ваҳоланки, қонунга кўра, уюшма бошқаруви ўзини таъсис этган корхоналар назорати остида бўлмоғи лозим.

Бу соҳадаги яна бир муаммо — турли бошқарув тузилмалари ва бўғинларининг ҳаддан зиёд кўпайиб кетгани билан боғлиқ.

Ҳаёт, тажриба шуни кўрсатадики, марказда, пойтахтда ташкил этилган ҳар қандай бошқарув органи, албатта, вилоят ва туманларда ўзига ҳисоб берувчи яна бир тузилмани яратади.

Бу тузилма эса, ўз навбатида, ўзининг бошлиқларига, ўринбосарларга ва уларга хизмат кўрсатувчи аппаратга ҳамда «техник персонал» деб аталадиган ходимларга эга бўлишга интилади.

Учинчи нуқсон — бу вазирлик ва идоралар ихтиёрида турли тақсимлаш вазифаларининг сақланиб қолиши билан боғлиқ бўлиб, ҳанузгача уларнинг аксарияти фонд ва лимитларга эгалик қилмоқда.

Одатда бундай вазиятларда — ҳатто ресурслар етарли бўлган ҳолатларда ҳам — сунъий тақчиллик вужудга келади. Бундан кўзланган мақсадни эса тушуниш қийин эмас. Амалдорлар ўзининг «куч-қудрати», аслида зўравонлигини намойиш этиб, шу ҳисобидан ўз манфаатини ўйлаши барчага аён бўлса керак.

Бунга бир неча мисол келтирмоқчиман.

1997 йилда Маҳаллий саноат вазирлиги тугатилган эди. Унинг таркибида, жумладан, техника ва моддий-хомашё ресурсларини бутун тизим бўйича марказлаштирилган тарзда тақсимловчи «Ўзмаҳаллий — таъминотсотиш» деган махсус бир тузилма ҳам бор эди.

Вазирлик тугатилгач, ушбу тузилма Тошкент «Маҳаллий саноат» ишлаб чиқариш-савдо компанияси ихтиёрига ўтди. Бироқ лоқайдлик, тўғрироғи, юқори мансабда ўтирган амалдорларнинг бевосита қўллаб-қувватлаши натижасида ушбу тузилма маҳаллий саноатнинг ҳудудий бошқармалари ва корхоналари орасида пахта хомашёси ва унинг қайта ишланган маҳсулотларини харид қилиш бўйича квоталарни тақсимлаш вазифаларини ўзбошимчалик билан ўзлаштириб олган.

Охир-оқибатда ҳуқуқни муҳофаза қилувчи идоралар ва божхона органлари мазкур ташкилот томонидан пахта тозалаш корхоналари билан бирга пахта толасини сотиб олиш тартиби қўпол равишда бузилиши билан боғлиқ ҳолатларни фош этди.

Маълум бўлишича, маҳаллий саноат корхоналарига паст навли пахта толаси ўрнига биринчи ва иккинчи навли тола берилиб, у эса паст навли момиқ сифатида расмийлаштирилиб, қонунга хилоф равишда мамлакат ҳудудидан ташқарига олиб чиқиб кетилган.

Бугунги кунда Бош прокуратура бундай фактларнинг ҳар бирини батафсил ўрганиб чиқмоқда ва айбдорлар тегишли жазосини олади, албатта. Айни пайтда ушбу воситачилик тузилмасини тугатиш тўғрисида қарор қабул қилинди.

Бироқ бу ўринда масаланинг илдизи чуқурроқ — тизимнинг ўзида, ресурсларни тақсимлаш механизмида яширинган бўлиб, у кўплаб ана шундай текинхўр тузилмаларнинг яшаши ва ривожланиши учун муҳит яратади.

Бунга «Ўзнефтмаҳсулот» компанияси тизимидаги бемаза ишлар ҳам яққол мисол бўла олади. Ушбу тизимни қайта ташкил этиш бўйича қарор қабул қилингунга қадар нефть маҳсулотларини сақлаш ва тақсимлаш масалалари билан республика миқёсида «Ўзнефтмаҳсулот» компанияси, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлар миқёсида «Вилоятнефтмаҳсулот» деб аталадиган унитар корхоналар, яна пастроғида учинчи бўғин бўлиб нефть базалари, тўртинчи бўғин бўлиб эса уларнингфилиаллари шуғулланиб келган. Агар хўжаликларнинг ўзидаги мавжуд нефть омборларини ҳам инобатга оладиган бўлсак, бу бешинчи бўғин ҳисобланади.

(Давоми 3-бетда.)

2003 ЙИЛНИНГ БИРИНЧИ ЯРМИДА МАМЛАКАТИМИЗ ИҚТИСОДИЁТИ ҲАМДА ИЖТИМОИЙ СОҲАНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ЯКУНЛАРИ ВА БУ СОҲАЛАРДА ЭНГ МУҲИМ УСТУВОР ЙЎНАЛИШЛАР БЎЙИЧА АМАЛГА ОШИРИЛАЁТГАН ЧОРА-ТАДБИРЛАР ҲАҚИДА

(Давоми. Боши 2-бетда.)

Кўриб турганингиздек, ҳар бир бўғинда ўзи ҳеч нарса ишлаб чиқармаса-да, лекин ўз мавқеига яраша тақсимлаш ваколатларига эга бўлган амалдорлар ўтирибди. Бу тақсимотнинг эса қандай амалга оширилиши ҳақида гапириб ўтирмаса ҳам бўлади. Буни жойларда одамлар ўз кундалик тажрибасида яхши кўриб-билиб турибди.

Эндиликда «Ўзнефтмаҳсулот» компанияси, хусусан, унинг марказий аппаратининг тузилмаси тубдан қайта кўриб чиқилди. Вилоят нефть маҳсулотлари идоралари тугатилди, мустақил юридик шахс сифатида фақат 25 та нефть базаси қолдирилди, қолганлари тугатилди ёки филиалга айлантирилди.

Биз бу ишни охиригача етказишимиз шарт, энг муҳими, ушбу тизимга канадай ёпишиб олган «чаққон»лардан қатъият билан қутулиш зарур. Бундай фактларнинг заминини бартараф этишнинг йўли битта. У ҳам бўлса, ресурсларни харид қилишнинг бозор механизмларини кенгроқ жорий этишдан иборат.

Иқтисодиёт вазирлиги барча манфаатдор тузилмалар билан бирга икки ой муддат ичида бу масалани батафсил таҳлил қилиб, турли фондлар, квоталар ҳамда лимитларни тубдан қисқартириш бўйича Вазирлар Маҳкамасига таклиф киритиши, тасдиқланадиган моддий балансларнинг рўйхатини қайта кўриб чиқиши, уларнинг кўпини асосий прогноз параметрларини асослашда зарур бўладиган ҳисоб-китоблар сифатида сақлаб қолиши керак.

Ҳисобот олиш, маълумот тўплаш ҳақида гапирганда, шуни айтиш жоизки, бу алоҳида масала. Бу, таъбир жоиз бўлса, кўпроқ бошқарув тизимимизнинг яна бир сурункали касаллигидир.

Бугунги кунда иқтисодиётда амал қилиб турган ҳисобот олишнинг бутун тизимини қайта кўриб чиқиш масаласи фавқулодда долзарб бўлиб турибди. Бу, айниқса, қишлоқ хўжалиги учун муҳимдир.

Кенг кўламли, лекин баъзида ортиқча ва кераксиз бўлган, амалда деярли ҳеч ким фойдаланмайдиган маълумотларни тўплаш кўплаб бошқарув тузилмаларининг асосий фаолиятига айланиб қолган.

Биз бир масалани ўз олдимизга такрор ва такрор қатъият билан қўйишимиз керак — фақат ишлаб чиқариш ва реализация масаласини тезкорлик билан бошқариш учун зарур бўлган ҳисоботни, шу жумладан, баланс ва бошқа муҳим таҳлилий материалларни тайёрлаш, жорий ҳамда истиқбол прогнозларини ишлаб чиқишга хизмат қиладиган ҳисоботнигина сақлаб қолиш лозим.

Бунда ҳисоботлар рўйхатини қисқартирибгина қолмасдан, балки уларнинг мазмун-моҳиятига чуқур кириб бориш, ҳеч қандай эҳтиёж бўлмаган кўрсаткичларни чиқариб ташлаш, шуни инобатга олган ҳолда, ортиқча маълумот тўплашни бекор қилиш ва тегишли бошқарув бўғинларини қисқартириш бўйича таклифлар тайёрлаш керак.

Бунинг учун, энг аввало, Давлат статистика қўмитаси, унинг жойлардаги органлари ҳамда қуйи ташкилотлардан мунтазам ҳисобот олиб турмаса ишсиз қолишдан қўрқадиган бошқарув тузилмалари — вазирликлар ва идоралар масъулиятни ўз зиммасига олиши даркор. Биз бу масалага бошқарув тизимини ислоҳ қилишнинг энг муҳим шарти деб қарашимиз лозим.

Яқиндагина қишлоқ хўжалиги соҳаси бўйича олинадиган ҳисоботларни 60 фоиздан зиёд қисқартириш тўғрисида қарор қабул қилинди. Бундай имконият ва резервлар бошқа соҳаларда ҳам мавжудлиги ҳеч кимга сир эмас.

Шуни алоҳида таъкидлашимиз зарурки, маъмурий бошқарув тизимини ислоҳ қилишнинг энг муҳим аҳамияти ва жиҳати бошқарув аппаратини сақлаб туришга сарфланадиган бюджет ва хўжалик харажатларини кескин қисқартириш зарурати билан боғлиқдир.

Бюджет маблағларидан оқилона фойдаланиш, бинобарин, корхоналар ва аҳоли зиммасидаги солиқ юкини камайтириш имкониятлари ҳам мана шу ерда, десак, ҳеч қандай хато бўлмайди.

Ушбу муаммонинг яна бир томони бор. Давлат бюрократик аппарати қанчалик катта бўлса, давлат номидан иш олиб борадиган айни ана шу аппаратни назорат қилиш зарурати ҳам шунчалик кучаяди. Натижада ҳамма жойда — ҳокимликлар ва вазирликлар ҳузурида бўладими, ҳукумат ҳузурида бўладими, бошқарув аппаратининг қонунларни ва қабул қилинган қарорларни ижро этиш бўйича фаолиятини назорат қилиши лозим бўлган турли назорат хизматлари юзага келади. Ўз-ўзидан равшанки, давлат аппаратини ва умуман бошқарув ходимларини қисқартириш масаласи жамият ҳаётидаги энг жиддий хавф бўлмиш коррупцияга қарши курашда муҳим бир омил бўлади. Нега деганда, бу хавфли иллат бамисоли занг каби бошқарув тизимини емира бориши ва охирокибатда ҳар қандай мамлакатнинг иқтисодий ва ижтимоий-сиёсий барқарорлигига катта зарар етказиши мумкин.

Бошқарув тизимини ислоҳ қилиш, бизнинг назаримизда, қандай йўналишда амалга оширилмоғи керак? Ва биз бу ислоҳотдан қандай амалий натижаларни кутаяпмиз?

Биринчидан, иқтисодиётни бошқаришда давлатнинг ролини кескин чеклаш, давлатнинг бошқарув тузилмалари ва уларнинг вазифаларини қисқартириш, давлат бошқарув органларини сақлаб туришга сарфланаётган харажатларни камайтириш.

Давлат вазифалари ва ваколатлари тобора кўпроқ жамоат, нодавлат ташкилотларига, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига ўтиши керак. Лекин бу вазифалар шунчаки номига, хўжакўрсинга ўтказилмай, уларни амалга оширишнинг таъсирчан механизмлари яратилмоғи ҳамда аниқ манбалари белгилаб қўйилмоғи даркор.

Ижро этувчи ҳокимиятнинг давлат органлари тасарруфида сақлаб қолинадиган вазифаларидан келиб чиққан ҳолда, уларни бажаришнинг аниқ тартиб-қоидаларини ишлаб чиқиш зарур. Бу тартиб-қоидалар давлат органлари ҳамда давлат хизматчиларининг мажбуриятларини қатъий белгилаб бериши, уларнинг фаолиятини амалий баҳолаш ва назорат қилиш имкониятини яратиши лозим.

Иккинчидан, бошқарувни ўта марказлаштириш тамойилидан воз кечиш, айрим вазифаларни бошқарувнинг ҳудудий бўғинларига кенг кўламда ўтказиш, юқоридан пастгача бўлган ортиқча маъмурий тузилмаларни тугатиш зарур.

Барча даражадаги ҳокимият органларининг ислоҳотларни амалга ошириш, жойлардаги ишларнинг аҳволи, иқтисодий ва ижтимоий муаммоларни ҳал этиш, бандлик муаммоларини ечиш ҳамда аҳоли турмуш фаровонлиги даражасини кўтариш борасидаги масъулиятини кучайтириш лозим.

Табиийки, бунда бозор иқтисодиёти тамойилларига сўзсиз риоя этилиши ва уларнинг бажарилишини таъминлаш ўта муҳим аҳамиятга эга. Акс ҳолда маъмурийлаштиришдан воз кечиш ўрнига уни шунчаки бошқарув тизимининг қуйи бўғинларига ўтказиб қўйишдек номақбул ҳолат юзага келиши мумкин.

Учинчидан, бозор иқтисодиёти талабларидан келиб чиққан ҳолда, айрим идоравий, тармоқ ва ҳудудий бошқарув тузилмаларини қайта тузиш, бирлаштириш, қисқартириш ва тугатиш асосида иқтисодиётнинг бошқарув тузилмалари самарадорлигини таъминлаш.

Бугунги кунда нафақат айрим бўғинларни, балки алоҳида идораларни ҳам сақлаб қолиш қай даражада мақсадга мувофиқ, деган масалани қайта кўриб чиқиш пайти келди. Чунки уларга қилинаётган сарф-харажатлар амалда ўзини деярли оқламаяпти.

Тўртинчидан, бошқарув тизимининг самарадорлигини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш. Қарорларни тайёрлаш ва қабул қилиш сифатини сезиларли даражада ошириш, уларнинг ижроси устидан назоратнинг таъсирчан механизмини жорий этиш.

Вазирлик ва идоралар, хўжалик бирлашмаларининг мавжуд бошқарув усул ва услубларини маъмурий-буйруқбозликдан халос қилиш, уларнинг корхоналар хўжалик фаолиятига аралашишига, хўжалик юритувчи субъектларнинг иқтисодий мустақиллигини чеклашига йўл қўймаслик учун тегишли чора-тадбирларни амалга ошириш.

Бешинчидан, замонавий ахборот ва коммуникация технологияларини жорий этиш, кераксиз ҳисоботларни ва қоғозбозликни қисқартириш асосида давлат бошқаруви тизимини босқичма-босқич модернизация қилиш ҳисобидан унинг самарадорлигини ошириш.

Лўнда қилиб айтганда, бошқарув тизимини ислоҳ қилишдан кўзланган бизнинг асосий мақсадимиз бу:

— биринчидан, давлат, жамоат ва хўжалик субъектларини бошқаришнинг бутун тизимини демократлаштириш ва эркинлаштиришни таъминлаш;

— иккинчидан эса, уларни мамлакатимиз ҳаётини ислоҳ қилиш ва модернизациялашнинг ҳозирги замон талабларига мос ҳолатга келтиришдан иборатдир.

Бошқарув тизимини ислоҳ қилишни чуқурлаштириш ва иқтисодиётнинг бошқарув тузилмасини такомиллаштиришга доир таклифларни тайёрлаш бўйича Республика комиссияси (Азимов) кўрсатиб ўтилган барча йўналишлар юзасидан бир ой муддат ичида аниқ дастур ишлаб чиқсин ҳамда Вазирлар Маҳкамасига киритсин.

Ҳурматли йиғилиш қатнашчилари!

Дарҳақиқат, бошқарув тизимини ислоҳ қилиш зарурати аллақачон пишиб етилган ва бу ишни кечиктирмай амалга ошириш керак.

Бугун ҳаётнинг ўзи, замоннинг ўзи биздан шуни талаб этмоқда. Бу масалани ҳал этмасдан туриб чуқур иқтисодий ўзгаришларни ҳаётга татбиқ этиш мумкин эмас, десак, айни ҳақиқатни айтган бўламиз.

Айни пайтда биз бошқарув аппаратини ислоҳ қилиш жараёни осон ва силлиқ кечади, деган хомхаёлларга берилмаслигимиз керак.

Бу жараён кўплаб бошқарув ходимларининг манфаатларига, баъзан эса тақдирига бевосита дахл этишини унутмаслигимиз лозим.

Ва шу сабабли бошқарув тизимини ислоҳ қилиш ана шу одамлар учун ҳам иқтисодий, ҳам ижтимоий нуқтаи назардан имкон қадар безарар бўлишига ҳаракат қилишимиз керак.

Яна бир масалага эътиборингизни қаратмоқчиман. Жамият ҳаётини демократлаштириш шароитида ислоҳотларни жамоатчилик назорати остида амалга ошириш, унинг моҳияти, мақсад-вазифаларининг оммавий ахборот воситалари орқали кенг ёритилишини таъминлаш ҳам ғоят муҳим аҳамиятга эга.

Ана шундагина биз ушбу ислоҳотлардан кутилаётган натижа ва самараларга эриша оламиз.

Қадрли дўстлар!

Барчамизнинг энг олий мақсадимиз — эл-юртимизнинг турмуши, ҳаёти ва фаровонлигини ривожланган демократик мамлакатлар даражасига кўтариш. Ҳеч кимдан кам бўлмай яшаш.

Ҳаммамизга аён бўлиши керакки, бу борада халқимизнинг ишончумидларини оқламасликка мутлақо ҳаққимиз йўқ.

Ва биз бу олижаноб мақсад-муддаоларимизга албатта эришамиз, иншоолло.

Ана шу эзгу мақсад йўлида барчангизга сиҳат-саломатлик, ишларингизга ривож ва омад тилайман.

Банк тизими

«ЎЗСАНОАТҚУРИЛИШБАНК» АҲОЛИ ХИЗМАТИДА

Йирик кредит ташкилотларидан бири — «Ўзсаноатқурилишбанк» универсаллаштириш бўйича аниқ мақсадли ишларни олиб бориб, ижобий натижаларга эришмоқда, жумладан, хусусий мижозларга молиявий хизмат кўрсатишда ўзини ишончли ҳамкор ва контрагент сифатида танитди.

Банк ўз тизимидаги 161 та жамғарма кассалари орқали аҳолининг вақтинчалик бўш пул маблағларини 15 турдаги омонатларга жалб қилиш билан бирга, депозит жамғарма сертификатларини аҳоли ўртасида жойлаштириш, аҳолидан маиший хизмат ва бошқа тўловларни қабул қилиш, ташкилот ва корхоналарнинг ишчи-хизматчиларига ойлик иш ҳақи ва унга тенглаштирилган даромадларини тарқатиш, жисмоний шахсларнинг миллий ва хорижий валютадаги пул маблағи жўнатмаларини тўлаш каби операцияларни ҳам амалга ошираётир.

Аҳолининг банкларда пул маблағларини сақлашдаги манфаатдорлигини ошириш, уларни моддий рағбатлантириш мақсадида шу йилнинг биринчи ярмида банк томонидан «Баҳор», «Орзу», «Тақдим этувчига» номли муддатли ва жамғариладиган юқори даромад берувчи омонатлар жорий этилди. Муддатли ва жамғариладиган омонатларнинг ҳар чоракда ўсган миқдорига банк даромадидан солиқ базасининг камайиши эвазига иқтисод қилинган маблағлар ана шу муддатли омонатларнинг фоиз даромадларини оширишга йўналтирилди.

«Ўзсаноатқурилишбанк»даги аҳоли омонатларининг хилма-хиллиги, жозибадорлиги, улар асосан омонатчиларнинг талаб ва таклифларидан келиб чиқиб, жорий этилаётгани ҳамда ушбу омонатларнинг қулай ва афзалликлари ҳақида оммавий ахборот воситалари орқали мунтазам реклама ва эълонлар берилаётганлиги сабабли, банкимизда кун сайин омонатлар қолдиғи кўпайиб бормоқда. Йил бошида аҳолининг омонатлардаги пул маблағи 16 211 млн. сўмни ташкил қилган бўлса, ўтган олти ойда 4686 млн. сўмга кўпайиб, жами аҳоли омонатлари қолдиғи 20 897 млн. сўмга етди. Муддатли омонатларнинг қолдиғини кўпайтириш юзасидан ҳам амалга оширилган ишлар боис ундаги омонатлар қолдиғи 16 525 млн. сўмни ташкил қилди ва йил бошига нисбатан 2867 млн. сўмга ўсди.

Шунингдек, аҳолининг чет эл валютасидаги бўш пул маблағларини омонатларга жалб қилиш ишларига ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. Амалга оширилган ишлар натижасида йил бошида аҳолининг чет эл валютасидаги омонатлардаги пул маблағлари 934531 АҚШ долларини ташкил қилган бўлса, 1 июлга келиб бу кўрсаткич 1479454 АҚШ долларини ташкил қилди.

Банк томонидан муомалага чиқарилган 500 миллион сўмлик жамғарма сертификатларининг иккинчи эмиссияси ҳисобидан 315,5 миллион сўмлиги аҳоли ўртасида жойлаштирилди.

Банк филиаллари жамғарма кассалари орқали аҳолидан маиший хизмат ва бошқа тўловларни қабул қилиш ишларини жадаллаштириш борасида маълум бир ишлар амалга оширилмоқда. Хусусан, аҳолидан бу турдаги тўловларни қабул қилиш учун махсуслаштирилган 6 та жамғарма касса фаолият кўрсатиб келмоқда. Бундан ташқари, ушбу тўловларни ўз вақтида ва омонатга қабул қилинган маблағга ҳисобланган омонат даромади ҳисобидан банк томонидан тўлаб бериш мақсадида, юқори фоизда даромад берувчи «Маиший хизмат тўловига» номли махсус муддатли омонати жорий этилган. Жорий йилнинг ўтган олти ойи мобайнида банк филиалларига қарашли жамғарма кассалар орқали аҳолидан ташкилот ва корхоналар ҳисобига қабул қилинган турли хилдаги тўловларнинг миқдори 7 миллиард сўмдан ортиқ нақд пул маблағларини ташкил қилди.

Республикамиз аҳолисига қўшимча қулайлик яратиш мақсадида «CONTACT» тизими орқали жисмоний шахсларнинг чет эл валютасидаги пул жўнатмаларини банк филиалларининг жамғарма кассалари орқали қабул қилиш ва тўлаш ишлари йўлга қўйилди. Ушбу тизим орқали келиб тушган пул жўнатмалари тез ва энг муҳими, арзон нархларда амалга оширилиши аҳолининг қизиқишини ўзига тортди. Масалан, ўтган йил давомида бу тизим орқали келиб тушган пул жўнатмалари 2559 та ҳолатда 910619 АҚШ долларини ташкил қилган бўлса, шу йилнинг олти ойи мобайнида эса бу тушумлар сони кескин кўпайиб 16741 ҳолатда 6122979 АҚШ долларини ташкил қилди.

Шу йил бошидан аҳолига қўшимча молиявий хизмат турларини кўрсатишни кенгайтириш мақсадида, тижорат банклари ичида биринчилардан бўлиб, «Ўзбекистон Экспресс» тизими бўйича миллий сўмдаги нақд пул жўнатмаларини Ўзбекистоннинг бир ҳудудидан бошқасига тезлик билан кўчириб ўтказишга доир операцияларни амалга ошириш ишлари йўлга қўйилди. Мазкур тизим аҳолига нақд пул жўнатмаларини ҳеч қандай хатарсиз, қулай, тез ва арзон нархларда амалга ошириш имконини бермоқда.

Нурилла ЭРГАШХЎЖАЕВ,
хусусий мижозлар билан иш олиб бориш бошқармаси бошлиғи

ОМОНАТ — ДАРОМАД МАНБАИ

ХАЛҚ БАНКИ АНДИЖОН ВИЛОЯТ ФИЛИАЛИДА ЖАЛБ ҚИЛИНГАН МАБЛАҒ АСОСИДА КИЧИК ВА ЎРТА БИЗНЕС ҚАНДАЙ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАНАЁТГАНЛИГИ ҲАҚИДА

Аҳолининг омонат маблағлари ўз навбатида банк томонидан иқтисодиётнинг турли соҳалари — ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва кенгайтириш, тадбиркорликни ривожлантириш, ижтимоий масалаларни ҳал этиш, истеъмол бозорини кредитлаш кабиларга йўналтирилади. Қисқа қилиб айтганда, банкнинг ҳар бир омонатчиси — республика иқтисодиётининг реал инвесторидир.

Халқ банки ўз фаолиятининг асосий йўналишларидан бири — аҳолининг бўш пул маблағларини омонатга жалб қилиш ва уни иқтисодиёт тармоқларига йўналтириш борасида мақтовга сазовор ишларни амалга оширмоқда. Жумладан, ушбу йўналишда Халқ банкининг Андижон вилоят филиали муассасаларида амалга оширилаётган ишлар эътиборга молик. Банкнинг 16 филиали, улар тасарруфидаги 160 дан ортиқ минибанк ва шахобчаларида мижозларга намунали хизмат кўрсатилиши ҳамда омонатлар эгаларининг биринчи талаби биланоқ қайтарилаётганлиги, фоиз ставкалари вақтида берилаётганлиги катта самара бермоқда. Айниқса, омонат турларидаги қолдиқдан фойдаланилган ҳолда коммунал тўловлари учун маблағлар тегишли жойларга хизмат ҳақи олинмасдан ўтказиб берилиши ва фақатгина Халқ банкида омонатлар дахлсизлиги давлат томонидан кафолатланганлиги бўйича олиб борилаётган тарғибот мижозларнинг кун сайин ортиб боришига замин яратмоқда. Тизимда жорий этилган аҳолининг оила бюджетини мустаҳкамлашга имконият берувчи «Даромад», «Кафолат», «Сармоя плюс», «Тома-тома кўл бўлур», «Кексаларга иззат-хурмат ва ғамхўрлик», «Тадбиркор», «Фахрий», «Маҳаллам — фахрим менинг», «Яхшилик ниҳоли» каби 30 дан ортиқ муддатли, жамғарилувчи, шу жумладан ютуқли омонат турлари омонатлар қолдиғини оширишга имкон туғдирмоқда.

Хусусан, банк муассасаларида ўтган йилнинг 1 июлига нисбатан омонат қолдиғи қарийб 2 баробарга ортиб, 2003 йилнинг 1 июль ҳолатига қарийб 2,5 млрд. сўмни ташкил этди. Натижада банк омонатчилари сони ортди. Жумладан, жорий йилнинг 1 июль ҳолатига омонатчилар сони 670000 кишини ташкил этди ёки вилоят аҳолисининг ҳар уч нафаридан бири Халқ банки омонатчисидир.

Банк филиаллари томонидан кичик ва ўрта бизнес субъектларини қўллаб-қувватлаш мақсадида барча имкониятлар ишга солинган. Масалан, филиаллар томонидан 500 га яқин кичик ва ўрта бизнес субъектларига банк хизматлари кўрсатилди.

Жорий йилнинг биринчи ярим йиллигида 200.0 млн. сўмдан ортиқ кредит ажратилиб, 165 млн. сўм факторинг хизмати кўрсатилди. Ажратилган кредитларнинг 155.0 млн. сўми қисқа муддатли, 55 млн. сўми эса ўрта муддатли кредитлар ҳисобланади. Кредитларнинг 54.0 млн. сўми саноат, 10 млн. сўми қурилиш ва маиший хизмат кўрсатиш соҳаларида фаолият кўрсатаётган ва янгидан ташкил топган хусусий кичик корхоналарга ажратилди. Айланма маблағ учун 122.0 млн. сўм кредит берилди. Филиаллар томонидан 22 та лойиҳа амалга оширилди. Ана шу лойиҳаларга кўра, 300 дан ортиқ янги ишчи ўринлари яратилиб, 300.0 млн. сўмликка яқин маҳсулот ишлаб чиқарилди.

Кичик ва ўрта бизнес субъектларининг бизнес лойиҳаларини амалиётга жорий этишда банк мутахассислари ўзларининг ҳуқуқий ва молиявий маслаҳатларини бериб келмоқдалар. Кичик ва ўрта бизнес субъектларига лизинг асосида доимий кўмак бермоқда. Жумладан, тикувчилик ва кондитер цехлари ташкил қилиб, қўшимча иш ўринлари яратиш ва истеъмол моллари ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш мақсадида «MTS» — кўп тармоқли савдо ишлаб чиқариш фирмасига лизинг усулида асосий восита олиб берилди.

Иқтисодиётимизнинг ўзак тармоғи — хусусий сектор қанчалик тез ривожланса, ислоҳотлар шунчалик кенг қанот ёзади, ўзимизда ишлаб чиқарилган беминнат маҳсулотлар ҳам кўпаяди.

Шоҳайдар МИРҲАБИБОВ,
Мирбахтиёр МИРФАЙЗИЕВ,
«Ўзбекистон овози» мухбирлари

Конституциявий Кенгаш тузилди

Афғонистон раҳбари Ҳамид Карзай мамлакатда Конституциявий Кенгаш тузилганлигини маълум қилди. У Афғонистоннинг янги Конституциясини кўриб чиқади ва шу йилнинг ўзида уни қабул қилиши лозим.

Мазкур Кенгаш 500 аъзодан таркиб топади. Унинг 450 нафари сайланади, 50 нафари эса тайинланади. Кенгаш таркибида 64 аёл бўлади.

Карзай таъкидлашича, Конституция шу йил 1 сентябрда эълон қилинади, дейилади Associated Press ахборотида.

Ҳарбий тўнтаришга қарши

Мозамбик президенти Жоаким Алберту Чиссано президент Олусегун Обасанжо билан учрашиб, Сан-Томе ва Принсипи муаммоларини муҳокама этиш учун Нигерияга келди. У Сан-Томеда юз берган ҳарбий тўнтаришни бостириб, қонуний ҳокимиятни тиклаш учун ҳарбий кўшин киритиш таклифини билдирди.

Маълумки, Чиссано Африка иттифоқи раиси ҳисобланади.

Reuters хабарига кўра, у Африка мамлакатлари номидан баёнот бериб, Сан-Томеда Конституциявий тартибни тиклаш йўлида қўлланиладиган ҳар қандай тадбирни қўллаб-қувватлашини билдирди.

Миллий гвардия жўнатилади

Ироқдаги АҚШ армияси Марказий қўмондонлиги бошлиғи, генерал Жон Абазид мамлакатда Саддам Ҳусайн тарафдорлари томонидан партизанлик ҳаракатлари олиб борилаётганлигини эътироф этди. Шу пайтгача АҚШ ҳарбийларига қарши ўт очаётганлар «Ироқ армияси қолдиқлари», «Ҳусайн тарафдорлари» ёки «Баас» партиясининг собиқ аъзолари» деб юритилаётган эди. Бироқ Ироқда содир этилган сўнгги воқеликни (транспорт самолётининг ўққа тутилиши ва Америка аскарининг ўлдирилиши) генерал шарҳлар экан, ҳужум уюштирганлар тактикасини тавсифлашда «партизанлар уруши» терминини қўллади: «Балки улар ҳаракати шиддатли ва жадаллик касб этмас, бироқ нима бўлганда ҳам бу-да уруш» деди. Ва ҳатто уларнинг ҳаракатланиш тактикасидан, уюшишидан ҳамда молиявий таъминланганидан хайрон қолди.

Аммо генерал шуни алоҳида таъкидладики, партизанлик ҳаракатини даф қилиш Америка армиясининг қўлидан келади. Лекин бунинг учун яна бир йил Ироқда қолишга тўғри келади.

Шунинг учун, дейилади Reuters агентлиги ахборотида, Пентагон Ироққа 10 минг кишилик миллий гвардияни ташлашни кўзлаб турибди. Бу коалиция кучларини алмаштириш дастури доирасида амалга оширилади. Миллий гвардияни жойлаштириш кейинги йил бошларига мўлжалланмоқда. Шу ҳафта охирида АҚШ мудофаа вазири Дональд Рамсфельд бу борадаги режанинг сўнгги вариантига имзо чекади.

Гвардиячилар 2-3 ойлик махсус курсларда тайёргарликдан ўтадилар. Уларнинг Ироқдаги хизмат даври 12 ойдан 16 ойгача чўзилиши мумкин.

Миллий гвардиянинг асосий вазифаси Ироқда маҳаллий бошқарув идоралари ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари таркиб топгунга қадар мамлакат хавфсизлигини таъминлашдан иборатдир.

Шу кунларда Ироқда 146 минг Америка аскари бор. Яна шуни таъкидлаш лозимки, жанговар шайликда турган АҚШ армиясининг 33 та бригадасидан 21 таси Ироқ ва Афғонистонда жойлашган.

Ироқда Саддам Ҳусайн тузумига қарши ҳарбий ҳаракатлар бошлангандан бери Америка ҳарбийларидан 148 нафари ҳалок бўлди. Бу 1991 йилги Форс кўрфази урушидагидан 1 тага кўпдир.

Дарвоқе, Америка ҳарбий гуруҳларини қисқартириш масаласи номаълум муддатга қолдирилди.

Бостон шаҳрининг кўриниши

2003 йил — Обод маҳалла йили

ҚУДРАТИМИЗ ДЎСТЛИКДА

Юрт осойишталиги кўп жиҳатдан маҳаллаларимизнинг ахиллигига ҳам боғлиқдир. Пойтахтимиздаги Акмал Икромов тумани «Ватан» маҳалласи байналмилал масканлардан ҳисобланади. Унда 42 миллат ва элат вакилларидан иборат тўрт мингдан зиёд оила истиқомат қилади.

— Маҳалламизда турли учрашувлар, тадбирлар ўтказиб турамиз, — дейди маҳалла оқсоқоли Озод Ризаев. — Бундай маросимларда аҳолимиз бир тану бир жон бўлиб иштирок этадилар. Яхши кўни-кўшничилик анъаналарига алоҳида эътибор қаратамиз. Биз бағри кенг халқмиз, ўз миллий урф-одатларимизни қадрлаган ҳолда бошқа миллат анъаналарини ҳам ҳурматлаймиз, бу эса ташкил этилаётган амалий тадбирларимизда ўз ифодасини топмоқда.

Дарҳақиқат, яқинда «Ватан» маҳалласида «Обод маҳалла йили» муносабати билан Ўзбекистон хорижий мамлакатлар билан дўстлик ва маданий, маърифий алоқалар кенгаши, республика байналмилал маданият маркази, Тошкент шаҳар ва Акмал Икромов туман «Маҳалла» жамғармаси ҳамкорлигида «Қудратимиз — дўстликда» дея номланган анжуман бўлиб ўтди.

Сўзга чиққанлар дўстликнинг қудрати ҳақида тўхталиб, Ватан равнақи, юрт осойишталиги айнан дўстлик билан боғлиқ эканлигига алоҳида урғу бердилар.

Юнус ЗИЁДОВ

Ҳикматли сўзлар маъноси

Ёш келса — ишга, қари келса — ошга

Кишини инсонпарвар бўлишга даъват этувчи кўплаб мақоллар орасида умуман одамларни, айниқса қарияларни, ўзидан кичикларни ҳурмат қилиш, уларга яхши муомалада бўлиш зарурлигини уқтирувчи мақоллар ҳам оз эмас. Мазкур мақол халқимизнинг яхши бир одатини ифода этади. Азалдан келаётган бу одатга кўра, агар кишининг уйига дафъатан, кутилмаганда бирор сабаб билан ёши катта, кекса одам келиб қолса, дарҳол уни энг яхши деб билган жойларига (ёзда соя-салқин ерга, қишда иссиқ жойга) ўтқазадилар-да, ҳол-аҳвол сўраб, дастурхон ёзиб, чой дамлаб, ош-нон ва ноз-неъматлар билан меҳмон қиладилар. Агар бирор иш қилиб турган бўлсалар-у, ёш қариндош-уруғлардан, дўст-биродарлардан, қўни-қўшнилардан бирортаси ё бир нечаси (хоҳ йигит бўлсин, хоҳ қиз) бирор сабаб билан келиб қолса, олдин уни ишга солиб, кейин меҳмон қилаверадилар. Таомилга кўра, бу айбга саналмайди, келиб ишга тушиб кетган йигит-қизлар буни кўнгилларига ҳам олмайдилар. Қайтага улар келган заҳотлари бирор иш қилинаётганини кўриб қолсалар, уй эгаси «кўмаклашиб юбор» демаса ҳам, ҳатто у «йўқ-йўқ, сен овора бўлмай қўяқол, ўзи арзимаган иш, бирпасда қилиб қўяман» деб унамаса ҳам, ишга тушиб кетадилар. Вар.: «Ёшга — хизмат, Қарига — ҳурмат»; «Ёшлар — хизматда, Қарилар — иззатда»; «Ош — каттадан, Иш — кичикдан»; «Сен сийласанг қарини, Тангрим сийлар барини».

Ёш кўздан чиқмайди — юракдан чиқади

Юрак суюнса — кўздан севинч ёшлари, юрак куюнса — кўздан ғам-алам ёшлари чиқади. Шунинг учун ҳам «Чин юракдан йиғласанг, (ҳатто) сўкир (кўр) кўздан (ҳам) ёш чиқар», дейдилар.

Инсон хотираси — азиз

ЭЗГУЛИК ИЗИДАН

ИНСОННИНГ ЯХШИ ФАЗИЛАТЛАРИ ҲАМИША ЭҲТИРОМ БИЛАН ЁДГА ОЛИНАДИ

Ўзбекистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, филология фанлари доктори, профессор Малик Муродов улкан истеъдод соҳибларидан бири эди. У ўзбек халқининг миллий анъаналари, оғзаки ижоди, маданияти билан чуқур шуғулланди. Бу йўналишда фундаментал тадқиқотлар яратди. Ўрта Осиё давлат университетининг филология факультетини битириб, Тил ва адабиёт институтида машҳур фольклоршунос Ходи Зарипов раҳбарлигида иш бошлади. Олим бутун умр ўзбек халқ достончилиги анъаналари, бахшичилик санъати муаммолари билан боғлиқ илмий тадқиқот ишлари олиб борди.

Малик Муродов ўзбек фольклорининг бойиши, отабоболардан мерос бўлиб келаётган халқ афсоналари, нақл ва ривоят, эртак, достон, мақол, қўшиқ ҳамда бошқа жанр намуналарини қишлоқма-қишлоқ пиёда кезиб ёзиб олишда фаоллик кўрсатди. Алишер Навоий номидаги ЎзРФА Тил ва адабиёт институти Ходи Зарипов номли фольклор архиви хазинасида сақланаётган халқ оғзаки ижоди намуналари профессор Малик Муродов томонидан тўпланган.

Фидойи олим ўзбек фольклоршунослиги ривожига ҳам салмоқли улуш қўшди. Унинг илмий мероси, жумладан, халқ достонлари масалаларига бағишлаб яратган «Ижод дурдоналарини излаб», «Ўзбек Гўрўғли достонлари», «Алпомиш», «Рустамхон», «Зафархон», «Хиламон», «Баҳром ва Гуландом», «Қоракўз Ойим», «Сарчашмадан томчилар», «Эпос Гуругли», «Сокровишница», «Души чаяния народа», «Алломалар ибрати», «Амир Темур ўгитлари», «Ҳаётбахш хаёллар», «Ўзбек халқ фантастикаси», «Алпомишнома» (1-2-китоб) каби миллий маданиятимизга оид китоблари салмоғи юз босма табоқдан ошади. Булардан ташқари, унинг қаламига мансуб илмий-оммабоп мақола, рисола ва монографиялар сони уч юздан зиёд.

Олим ўзбек халқи урф-одатлари, маросимлари, байрамлари ва томоша санъатлари ҳақида ҳам сермаҳсул ижод қилди. У томонидан нашрга тайёрланган «Ўзбек миллий қадриятлари» китоби халқимиз маънавий меросининг чуқур таҳлилига бағишланган. Асарнинг ҳар бир бобида шарқона удум ва анъаналар оғзаки ижод намуналари ёрдамида бойитилиб, моҳияти, ҳаётий аҳамияти кучайтирилган. Чунончи, «Бола азиз, одоби ундан азиз» деб номланган бобида фарзандлар тарбияси, ўзбекона миллий қадриятлар, комил фарзандларни вояга етказиш ҳақида сўз кетади. Олим масаланинг нозик жиҳатига ёндошар экан, уни илмий педегогика асосчилари ишлаб чиққан нуқтаи назардан эмас, балки элимизнинг минг йиллар аввал яратган тарбия усулларидан келиб чиққан ҳолда шарҳлайди. Тарбия билан таълимнинг диалектик бирлиги, боланинг вояга етиш жараёнида ота-она, оиладаги буви-бува, ака-сингиллар билан бирга шифокор, боғча ходими, мактаб ўқитувчиси, бола ўсиб вояга етаётган муҳитга ҳам эътибор қаратилади.

Малик Муродов республика телерадиокомпаниясида ташкил этилган «Чашма», «Халқ бахшилари ижрочилиги ва санъати» каби кўрсатув ва эшиттиришларнинг бевосита бошловчиси эди. Шу билан бирга олим ўзининг илмий фаолиятини бир умр педагогмураббийлик билан ёнма-ён олиб борди. 1970-79 йиллар Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университетида, 1979 йилдан Абдулла Қодирий номидаги Тошкент давлат маданият институтида талабаларга халқ оғзаки ижоди ва миллий анъаналаридан сабоқ берди. Республика маданий-маърифий ҳаётидаги долзарб муаммоларни ечишга бағишланган қатор чиқишлари, юзлаб мақолалари эълон қилинган. Домла раҳбарлигида кўплаб докторлик, номзодлик ишлари ҳимоя қилинган.

Олим ўзбек халқи миллий маданияти, миллий қадриятларини дунёга танитишда Деҳли, Истанбул, Анқара, Куён, МДҲ давлатларида ўтказилган халқаро илмий-назарий анжуманларда маърузалар қилди. Айниқса, турк олимлари билан ижодий ҳамкорликда чоп эттирган ўзбек-турк фольклор анъаналарига бағишланган кўплаб мақола ва китоблари жамоатчилик томонидан юқори баҳоланди. Малик Муродов халқаро ЮНЕСКО ташкилоти ташкил этган «Ипак йўли — мулоқот йўли» халқаро экспедициясининг аъзоси ва «Амир Темур юрган йўллар бўйлаб», «Алпомиш изидан» каби халқаро илмий экспедицияларнинг ҳам ташкилотчи раҳбарларидан бўлган.

Малик Муродов умрининг сўнгги кунига қадар одамларга беминнат яхшилик қилувчи, яхшилик тиловчи ва яхшилик сари ундовчи мураббий олим, меҳрибон устоз сифатида фаолият кўрсатди.

Ажойиб инсон, серқирра олим, фидойи устоз Малик Муродовнинг адабий бой мероси, ёш олимларга ёрқин хотираси ўзи севган, излаган, топган халқ достонлари, қўшиқлари каби абадий қолади.

Эркин ХУДОЙБЕРДИЕВ

Хабарингиз борми?

«МУНАВВАР ТОНГ» — ЯНГИ ИМКОНИЯТ

— Мен «Юлдузлар мангу ёнади» саҳифасида берилган машҳур ҳофизлар ижросидаги мумтоз қўшиқларни тинглаб, шу одамлар меросларини экранга олиб чиққан журналистнинг отасига раҳматлар бўлсин, дейман, — деб ёзибди сирдарёлик 83 ёшли отахон Мирбобо Фаёзов.

— «Мунаввар тонг» дастури кўрсатувларини мунтазам кўриб борягман, — дея мактуб йўллабди жиззахлик Раъногон Ибодова. — Унда берилаётган хабар ва лавҳалар ранг-баранг. Улардан кўп нарса олиш мумкин.

Тошкент шаҳар Чилонзор туманида яшовчи Латиф Абдуллаев эса «Аллақачондаги бекаё видеофильмлардан кўра, мен ёшлар учун «Мунаввар тонг» дастурини зарур деб биламан. Ўғил-қизларимизни тарбиялашда бу дастур биз ота-оналарга ҳақиқий кўмакчи бўлишига ишонаман», — дея таъкидлайди.

Нима ҳақида сўз бораётгани, ҳарқалай, сизга аёнлашган бўлса керак: хабарингиз бор, шу йилнинг 3 июнидан бошлаб, «Ёшлар» телеканалида «Мунаввар тонг» дастури иш бошлади. Бу, аввало, мамлакатимиз ёшларига берилган яна бир янги имкониятлардан биридир. Зеро, бу катта минбар ёш авлодни умуминсоний қадриятлар руҳида тарбиялашда муҳим воситалардан бири бўлиши мумкин.

Янги дастур кўрсатувлари душанбадан ташқари ҳар куни 7.00 дан 9.00 гача эфирга чиқмоқда. «ТВ-меҳмон», «Менинг жонажон тарихим», «Ўн саккизга кирмаган ким бор», «Эркин мавзу», «Давр», «Истеъдод» саҳифаларида берилаётган ранг-баранг лавҳаларда ёшлар тарбияси, уларнинг ўй-фикрлари ўрин олмоқда.

Дастур ижодкорлари сафида Муҳтарама Улуғова, Туроб Ниёз, Саломат Вафо, Мўъжиза Орзиева, Толиб Исроилов, Жалолиддин Фаёзов, Баҳодир Қосимов каби таниқли муҳаррир ва режиссёрлар бор.

Бошловчилар ҳам кўрик асосида саралаб олинган. Бу ёшлар бугун тажрибаларини ошириб, томошабинлар қалбидан ўрин олишга интилмоқдалар. Муҳими, уларда интилиш, ташаббускорлик, матнни тез ўзлаштириб, оммага етказиш кўникмалари борки, бу нарса келажакда дастурнинг ўз услубига эга бўлишида муҳим омил бўла олади.

Шунингдек, янги дастурнинг ҳар бир қунида алоҳида гуруҳлар фаолият кўрсатмоқда. Хусусан, пайшанба гуруҳи ижодкорлари, аввало кунлик дастурнинг ўзига хос услубини топишга, кўрсатувларнинг тўрт қисмини ҳам мавзулар бўйича йўналтиришга, лавҳаларнинг ранг-баранглигини таъминлашга ҳаракат қиляптилар.

Хуллас, олдинда бажариладиган ишлар жуда кўп. Энг муҳими, ўсиб келаётган ёш авлод тарбияси учун шунча катта имкониятлар яратилаётган экан, биз журналистлар ҳам шунга яраша саъй-ҳаракат қилмоғимиз лозим.

Тўлқин ҲАЙИТ

«Абитуриент — 2003»

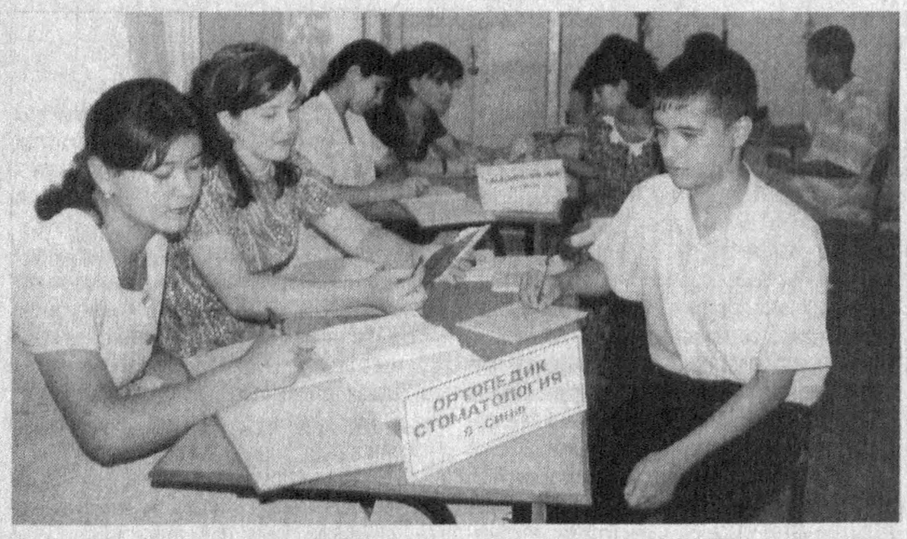

Айни кунларда республикамизнинг барча олий ва ўрта махсус таълим муассасаларида қабул давом этмоқда. Ҳадемай, абитуриентлар учун ҳаяжонли дамлар, синов имтиҳонлари бошланади.

Соғлиқни сақлаш вазирлигига қарашли республика электр тиббиёт билим юртида ҳам абитуриентларнинг ҳужжатларини қабул қилиш жараёни қизғин. Бу ерда даволаш иши (фельдшерлар), ҳамширалик иши, тиббиёт жиҳозларини ўрнатиш ва техник хизмат кўрсатиш, ортопедик стоматология бўлимлари мавжуд бўлиб, 2003-2004 ўқув йилида уларга 9-синфни тугатган 300 та ҳамда 11-синфни битирган 100 нафар ўқувчи қабул қилинади. Билим юртида ўқиш муддати 9-синф маълумотига эга бўлганларга 3 йил,11-синфни тугатганларга 2 йил. Билим юртида замонавий компьютерлашган синфхоналар мавжуд бўлиб, ўқишга қабул қилинганлар республикамизнинг йирик тиббиёт муассасаларида амалиёт ўтишади.

Суратларда: **қабул пайтидан лавҳалар. Шавкат АКРАМОВ олган суратлар**

Интер-спорт

НАВБАТ ВЛАДИМИР КЛИЧКОГА

Украиналик профессионал боксчи Владимир Кличко навбатдаги учрашувни аргентиналик Фабио Молига қарши ўтказишга ҳозирлик кўрмоқда. WBO йўналиши бўйича жаҳон собиқ чемпиони ўта оғир вазнли Моли билан ўтказиладиган учрашув шу йилнинг 30 август куни Мюнхен шаҳрида уюштирилиши кутилмоқда. Кличко бу учрашувга алоҳида ҳозирлик кўрмоқда.

Моли 34 ёшда бўлиб, унинг ҳисобида 29 ғалаба (17 нокаут), 2 мағлубият бўлиб, учрашувларнинг аксариятини Жанубий Америкада ўтказган. Эслатамиз: Владимирнинг катта акаси Виталий шу йилнинг 21 июнь куни ўта оғир вазнли жаҳон чемпиони, англиялик Леннокс Льюис билан жангда техник нокаутга учраган эди. 6 декабрь куни бу боксчилар ўртасида такрорий учрашув бўлиши мўлжалланмоқда.

«МЕНИНГ БУЮК ЎТМИШДОШЛАРИМ»

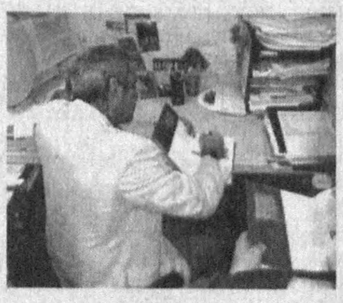

ФИДЕ рейтинги бўйича энг кучли шохмотчилардан бири, жаҳон гроссмейстери Гарри Каспаровнинг Нью-Йорк шаҳрида «Менинг буюк ўтмишдошларим» номли китобининг тақдимоти бўлиб ўтди. Қизиғи шундаки, бу маросимда Каспаровнинг довруғи ҳамон баланд эканлиги яна бир бор исботини топди. Боиси, Нью-Йоркда шу китобдан бирини жаҳон чемпиони дастхати билан қўлга киритмоқчи бўлганлар навбатда туришган эди. Каспаров эса бу китобига қўшиб ўзининг кўпгина рисолалари, 1972 йилги «Шохмот олимпиадаси» дастурини ҳам дастхати билан мухлисларга узатишга мажбур бўлди. Ҳатто, сотишга мўлжалланган 80 та китобни ҳам дастхат билан ишқибозларга иньом этиб юборди.

Ўзбекистон телерадиокомпаниясининг «Ўзбектелефильм» студияси муҳаррири, шоир Яҳё Тоғага отаси

Умрзоқ ТОҒАЕВнинг

вафот этгани муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

СПИСОК АФФИЛИРОВАННЫХ ЛИЦ ОАО ХК «УЗПЛОДООВОЩВИНПРОМХОЛДИНГ»

Ф.И.О	Количество принадлежащих им акций холдинговой компании, шт.	%, от уставного фонда
Члены Наблюдательного Совета		
Набиев У.Н.	0	0
Обидов М.Х.	0	0
Хабиев Ф.М.	0	0
Гадоев Ю.Д.	0	0
Салимов А.Х.	0	0
Очилов М.К.	0	0
Тўйчиев И.Т.	0	0
Члены правления		
Аюпов А.М.	0	0
Юлдашев Б.Ю.	0	0
Кушаков Р.У.	0	0
Акбарходжаев Р.Ш.	0	0
Данияров З.Х.	0	0
Каримкулов Р.	0	0
Абдулазизов Ш.	0	0
Хусанов Т.	0	0
Алимов А.	0	0

Тошкент давлат иқтисодиёт университети қошидаги Чилонзор академик лицейи 2003–2004 ўқув йили учун қабул эълон қилади.

Хурматли ва иқтидорли ёшлар!

Агар сиз:

- тарих, химия, биология, физика, иқтисод фанларини чуқур ўрганишни;
- инглиз тилини мукаммал ўрганишни;
- компьютер мутахассиси бўлишни;
- истаган ўқув юртига киришни;
- фан олимпиадаларида қатнашишни;
- малакали мутахассислар раҳбарлигида замонавий таълим ва технологиялар воситасида таълим олишни, Ўзбекистон XXI асрда ривожланган давлатлар орасига кириши учун хизмат қилишни истасангиз бизнинг лицейга марҳамат.

Академик лицейда ўқишлар аниқ фанлар ва табиий фанлар йўналишида олиб борилади.

Ўқиш муддати 3 (уч) йил. Ўқишга 9-синфни фақат аъло баҳоларга битирган, академик лицейнинг 1-курсини яхши ва аъло баҳоларга якунлаган талабалар учун экстернат усулида академик лицейни муддатидан олдин битириш имконияти мавжуд. Академик лицейни аъло баҳоларга битирганларга «ЭҲМ оператори» сертификати берилади.

Лицейга қуйидаги ҳужжатлар топширилади:

1. Ариза.
2. 9-синф битирганлиги ҳақидаги гувоҳнома (асл нусха).
3. Ҳудудий касб-ҳунарга йўналтириш ва психологик-педагогик ташхис маркази тавсияномаси (тумандаги халқ таълими бўлимидан олинади).
4. Турар-жойдан маълумотнома.
5. 086-У шаклидаги тиббий маълумотнома.
6. 3х4 ҳажмдаги 6 дона фотосурат.
7. Туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома ҳамда ундан 2 нусха.

Манзилимиз: *Бешёғоч майдони, Олмазор кўчаси, 183.*
Телефон: *45-67-45.*
Ҳужжатлар 20 июндан 30 июлгача қабул қилинади.

BOSH MUHARRIR
Safar OSTONOV

TAHRIR HAY'ATI
Abdulla ORIPOV
Abdulhafiz JALOLOV
Azimjon AYUPOV
Aziz NOSIROV
Ashur QODIROV
Bobir ALIMOV
Habib SA'DULLA
Norbobo SHAKAROV (Bosh muharrir birinchi o'rinbosari)
Alimqul SULTONOV (Bosh muharrir o'rinbosari)
Andrey ORLOV (Bosh muharrir o'rinbosari «Golos Uzbekistana»)
Nomoz SA'DULLAYEV
Rahima HAKIMOVA
To'lepbergen QAIPBERGENOV
Abdug'ani MAMASODIQOV (Mas'ul kotib)

MUASSIS:
O'ZBEKISTON XALQ DEMOKRATIK PARTIYASI MARKAZIY KENGASHI

BO'LIMLAR:
Siyosat, partiya va xalqaro hayot 133-44-55
Ma'naviyat va ma'rifat 133-69-45
Ijtimoiy hayot va iqtisodiyot 133-20-36
Parlament va huquq 136-57-20
Axborot, sport va harbiy vatanparvarlik 133-21-43
Xatlar va ommaviy ishlar 133-12-56 (Tel. Faks)
Kotibiyat 133-72-83
Reklama va e'lonlar 133-38-55, 133-47-80, 133-06-83 (Tel. Faks)

VILOYAT MUXBIRLARI:
Andijonda — 25-16-16
Buxoroda — 222-10-92
Guliston da — 25-03-80
Jizzaxda — 5-49-85
Navoiyda — 3-39-20
Namanganda — 6-43-43
Nukusda — 222-70-12
Samarqandda — 35-20-54
Urganchda — 226-51-35
Farg'onada — 26-43-62
Termizda — 3-79-98

MANZILIMIZ:
700000, TOSHKENT, MATBUOTCHILAR KO'CHASI, 32-UY.

Navbatchi
Shohaydar MIRHABIBOV

Gazeta «O'zbekiston ovozi»ning kompyuter markazida terildi va sahifalandi.
Sahifalovchi-dasturchilar
Ikromjon ISMOILOV
Elyor UBAYDULLAYEV

«Sharq» nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi.
Korxona manzili: Buyuk Turon ko'chasi, 41-uy.

Gazeta O'zbekiston Respublikasi Davlat Matbuot Qo'mitasida 00004-raqam bilan ro'yxatga olingan.
Gazeta ofset usulida, A-2 formatida bosildi.
Hajmi 2 bosma taboq.
«O'zbekiston ovozi» materiallarini ko'chirib bosish faqat tahririyat ruxsati bilan amalga oshiriladi.
Г — 602
8283 nusxada bosildi
Topshirish vaqti — 21.00.
Topshirildi — 01.20
1 2 3 4 5 6
SOTUVDA ERKIN NARXDA